

ОПЕРАТИВЕН ПЛАН
за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот
за 2017 година

Скопје, јануари 2017 година

СОДРЖИНА

| | |
|---|-----------|
| ЛИСТА НА КРАТЕНКИ | 3 |
| I. ВОВЕД | 4 |
| II. ПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ И УСЛУГИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ | 6 |
| 1. РАЗВОЈ НА ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО | 8 |
| 1.1 Програма за самовработување..... | 9 |
| 1.2 Програма за самовработување на лицата со инвалидност..... | 12 |
| 2. СУБВЕНЦИОНИРАНИ РАБОТНИ МЕСТА | 14 |
| 2.1 Поддршка на растот на микро, мали и средни претпријатија за создавање нови работни места..... | 15 |
| 2.2 Програма за условен паричен надоместок за субвенционирано вработување на лица во социјален ризик | 16 |
| 2.3 Субвенционирано вработување невработени лица - Проект “Македонија вработува 2“..... | 19 |
| 2.4 Субвенционирани работни места за лицата со инвалидност | 21 |
| 2.5 Поддршка за брзорастечки фирми - Газели | 22 |
| 2.6 Финансиска поддршка за приватни детски градинки | 23 |
| 2.7 Финансиска поддршка за приватни домови за стари лица | 24 |
| 3. ОБУКИ | 25 |
| 3.1 Обука кај познат работодавач..... | 26 |
| 3.2 Обука на работното место со субвенционирано вработување | 28 |
| 3.3 а) Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот | 30 |
| 3.3 б) Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот | 32 |
| 3.3 в) Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот (за лица со инвалидитет) | 33 |
| 3.4 Обука за напредни ИТ-вештини..... | 35 |
| 3.5 Обука за возачи за Ц, Д и Е - категорија” | 37 |
| 3.6 Обука за стекнување на вештини од стари занаети | 39 |
| 3.7 а) Практиканство 1 | 41 |
| 3.7 б) Практиканство 2 | 42 |
| 3.8 а) Обука за основни вештини (странски јазици)..... | 43 |
| 3.8 б) Обука за основни вештини (компјутери)..... | 44 |
| 3.8 в) Обука за странски јазици со сертификати..... | 47 |
| 3.9 Обука за стекнување квалификации според моменталните потреби на пазарот на труд (сектор услуги и индустрија)..... | 49 |
| 3.10 Обука и советување за претприемништво за млади до 29..... | 50 |
| 4. ОПШТИНСКО-КОРИСНА РАБОТА | 51 |
| 4. Програма за општинско-корисна работа..... | 52 |
| 5. ПИЛОТ-ПРОГРАМИ | 53 |
| 5. Развој и имплементација на пилот програми за млади според локалните потреби | 54 |
| 6. УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ | 55 |
| 6.1 Помош при барање на работа | 57 |
| 6.2 Обука за подготовка за вработување и вештини за барање работа | 58 |
| 6.3 Мотивациски обуки..... | 59 |
| 6.4 Посредување при вработување | 61 |
| 6.5 Услуги за работодавачите..... | 62 |
| 6.6 Подготовка за вработување и за работа..... | 64 |
| 6.7 Обука за животни вештини и мотивација | 66 |
| 6.8 Професионална ориентација и кариерно советување | 67 |
| 6.9 Услуги за активирање на поединците изложени на ризик од социјално исклучување | 68 |
| 6.10 Едукација за користење на он-лајн услугите на АВРМ | 70 |
| 6.11 Саеми за вработување..... | 71 |
| 7. АНКЕТА ЗА ПОТРЕБА ОД ВЕШТИНИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ | 73 |
| 7. Анкета за потреба од вештини на пазарот на трудот | 74 |
| III. ПРОМОЦИЈА | 75 |
| IV. СЛЕДЕЊЕ НА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА ОПЕРАТИВНИОТ ПЛАН | 76 |
| V. ФИНАНСИСКА РАМКА | 77 |
| ТАБЕЛА 1: ВКУПЕН БУЏЕТ И ОПФАТ НА ЛИЦА СО ОП 2017 ГОДИНА | 77 |
| ТАБЕЛА 2: ИЗВОРИ НА СРЕДСТВА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ ПРОГРАМИТЕ | 77 |

Листа на кратенки

| | |
|--------------|---|
| АВРМ | Агенција за вработување на Република Македонија |
| АМПТ | Активни мерки на пазарот на трудот |
| АППРМ | Агенција за поддршка на претприемништвото на Република Македонија |
| БКМ | Бизнис конфедерација на Македонија |
| ИПА | Инструмент за пред-пристапна помош |
| МВР | Министерство за внатрешни работи |
| МИОА | Министерство за информатичко општество и јавна администрација |
| МОН | Министерство за образование и наука |
| МОТ | Меѓународна организација на трудот |
| МТСП | Министерство за труд и социјална политика |
| ОП | Оперативен план |
| ОУ | Оперативни упатства |
| РИЦ | Ромски информативен центар |
| СБ | Светска Банка |
| УНДП | Програма за развој на Обединетите нации |
| УСАИД | Агенција на САД за меѓународен развој |
| ЦВ | Центар за вработување |
| ЦОВ | Центар за образование на возрасни |
| ЦРРМ | Централен регистар на Република Македонија |
| ЦСОО | Центар за стручно образование и обука |
| ЦСР | Центар за социјални работи |
| ФИТР | Фонд за иновации и технолошки развој |
| МФ | Министерство за финансии |
| ЦФЦД | Сектор за централно финансирање и склучување договори |

I. ВОВЕД

Рамката на политиките за вработување во Република Македонија е дефинирана со Програмата на Владата на Република Македонија, Националната стратегија за вработување на Република Македонија 2016-2020 година и Акцискиот план за вработување на млади 2016-2020 година и е во согласност со обврските што произлегуваат од Глобалниот пакт за работни места на Меѓународната организација на трудот (МОТ), Резолуцијата за Кризата со вработување на младите: повик за акција и Европската стратегија за паметен, одржлив и инклузивен раст - Европа 2020.¹

Со Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2017 година се утврдуваат програмите, мерките и услугите за вработување кои ќе се спроведат за да се подобри функционирањето на пазарот на трудот, да се поддржи создавање на нови работни места и да се зголеми вработливоста на невработените лица.

Една од задачите на Агенцијата за вработување на Република Македонија (АВРМ) во делот на размена на трудот уредено со Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (член 3 став 1 алинеа 5) е “донесување и имплементирање на оперативни планови за активни мерки и програми за вработување“. Партнери во спроведување на Оперативниот план се: Министерството за труд и социјална политика (МТСП), Министерството за образование и наука (МОН), Министерството за информатичко општество и администрација (МИОА), Центарот за стручно образование и обука (ЦСОО), Центарот за образование на возрасни (ЦОВ), Агенцијата за поддршка на претприемништвото на Република Македонија (АППРМ), образовните институции и установи (ОИУ), центрите за социјални работи (ЦСР), како и други организации: Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП), Светска Банка (СБ), Бизнис конфедерација на Македонија (БКМ), Ромските информативни центри (РИЦ), сертифицираните центри за ИТ обука и локалните механизми за родова рамноправност (координатори за еднакви можности во единиците на локална самоуправа). Со Одлука на АВРМ се формира Комисија за селекција на учесници во активните програми и мерки за вработување, каде членуваат номинирани лица од надлежните институции.

Оперативниот план за 2017 година обезбедува сеопфатна рамка за претставување на услугите на пазарот на трудот и програмите и мерките за вработување што ќе се имплементираат.

Сите невработени лица кои се евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа имаат пристап до услугите и програмите односно мерките за вработување, утврдени во Оперативниот план за 2017 година. Правото за учество се определува врз основа на условите и критериумите дефинирани за секоја поодделна услуга и програма односно мерка за вработување, а како општо правило се настојува да се постигне еднаква застапеност на мажи и жени, како и учество на младите лица до 29 години од најмалку 30 проценти.

Оперативниот план за 2017 година уредува низа активности со цел зголемување на ефикасноста и ефективноста од реализацијата на услугите и програмите односно мерките за вработување, преку поедноставување на административните процедури и олеснување на неговата целокупна имплементација.

Прво, Оперативниот план за 2017 година ги уредува основните принципи што треба да се почитуваат при спроведувањето на услугите и програмите односно мерките за вработување, како што се целта, описот, опфатот и целните групи, финансиските средства и нивните извори на финансирање, како и надлежните институции за имплементација. АВРМ во соработка со другите партнери во имплементацијата ќе донесе детални оперативни упатства за реализација на услугите и програмите односно мерките за вработување.

¹Глобалниот пакт за работни места на МОТ е усвоен од Меѓународната конференција на трудот на деведесет и осмата седница (2009), додека Резолуцијата за Кризата со вработувањето на младите: повик за акција беше донесена на 101-та седница (2012).

Второ, Оперативниот план за 2017 година предвидува примена на исти критериуми за избор на работодавачи кои што ќе покажат интерес за вклучување во спроведувањето на програмите и мерките за вработување. Критериумите се однесуваат на: 1) почитување на постојните прописи за вршење на дејност, оданочување и работни односи и 2) задржување на бројот на вработени во периодот пред и за време на имплементацијата. За одредена програма односно мерка за вработување може да се применат и дополнителни критериуми кои треба да се дефинираат во оперативните упатства. Како општо правило, работодавачите може да аплицираат во програмите односно мерките за вработување во текот на целата календарска година (отворен повик за аплицирање), освен доколку со оперативните упатства за спроведување на одредена програма односно мерка за вработување не е поинаку предвидено. Планот предвидува и финансиски средства за промоција на активностите, со цел подобро информирање на работодавачите, невработените лица и другите заинтересирани субјекти.

Трето, вклучувањето на невработените лица во услугите и програмите односно мерките за вработување се врши врз основа на јавни повици за аплицирање, кои се отворени во текот на целата година, како и со упатување (профилирање и индивидуален пристап кон невработените лица). Невработените лица се информираат на повеќе начини (телефон, СМС, е-пошта) за учество во соодветната услуга или програма односно мерка за вработување. Одбивањето учество од страна на невработените лица може да доведе до губење на статусот на “невработено лице регистрирано во АВРМ“, согласно одредбите од Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност. Со избраните кандидати за секоја од активните програми и мерки поединечно се склучува соодветен договор со кој подетално се уредуваат правата и обврските на учесниците.

Со Оперативниот план за 2017 година посебен акцент се става на младите невработени лица до 29 години и со табеларен приказ се дава јасен преглед за учеството на младите лица во секоја од услугите и програмите односно мерките за вработување.

II. ПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ И УСЛУГИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2017 година ги опфаќа следните програми/мерки и услуги:

1. Развој на претприемништвото

- Програма за самовработување
- Програма за самовработување на лица со инвалидност

2. Субвенционирано вработување

- Поддршка на растот на микро и мали претпријатија за создавање на нови работни места
- Програма за условен паричен надоместок за субвенционирано вработување на лица во социјален ризик
- Субвенционирано вработување за невработени лица преку ослободување од придонеси/ персонален данок на доход (Проект “Македонија вработува 2“)
- Субвенционирано вработување на лица со инвалидност
- Поддршка за брзорастечки фирми – Газели
- Финансиска поддршка за отворање на приватни детски градинки
- Финансиска поддршка за отворање на приватни домови за стари лица

3. Обука

- Обука кај познат работодавач
- Обука на работното место со субвенционирано вработување
- Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот
- Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот за лица со инвалидност
- Обука за напредни ИТ вештини
- Обука за возачи за Ц, Д и Е - категорија
- Обука за стекнување на вештини од стари занаети
- Практиканство 1
- Практиканство 2
- Обука за основни вештини за вработување на млади лица до 29 години и невработени лица за странски јазици
- Обука за основни вештини за вработување на млади лица до 29 години и невработени лица за компјутери
- Обука за странски јазици со сертификати
- Обука за стекнување квалификации според моменталните потреби на пазарот на труд (сектор услуги и индустрија)
- Обука и советување за претприемништво за млади

4. Општинско-корисна работа

- Програма за општинско-корисна работа

5. Пилот-програми

- Развој и имплементација на пилот програми за млади според локалните потреби

6. Услуги за вработување

- Помош при барање работа (информации за пазарот на труд, советување и насоки за вработување)
 - Обука за вработување и барање работа
 - Мотивациони обуки
 - Посредување при вработување
 - Услуги за работодавачи
 - Подготовка за вработување и за работа
 - Обуки за животни вештини и мотивација
 - Професионална ориентација и подготвеност за работа
 - Услуги на активирање поединци изложени на ризик од социјално исклучување
 - Едукација за користење на он-лајн услугите на АВРМ
 - Саеми за вработување
- 7. Анкета за потреба од вештини на пазарот на трудот**
- Анкета за потреба од вештини на пазарот на трудот

1. РАЗВОЈ НА ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО

1.1 Програма за самовработување

| | |
|----------------------|---|
| Цел | Да се поддржат невработените лица во основање сопствена фирма, формализирање на веќе постоечка (неформална) дејност и во создавање дополнителни вработувања |
| Опис | Оваа програма вклучува обука за претприемништво, помош при развивање одржлив бизнис план и регистрирање на дејност, грантови во форма на опрема и/или материјали и менторство во време на започнување на бизнисот |
| Опфат на корисници | 1.050 невработени лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа вработени во 1.000 новоотворени микро претпријатија |
| Потребни средства | 285.999.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување, кон УНДП |
| Надлежна институција | АВРМ, МТСП и УНДП |
| Партнер институција | АППРМ, ЦРМ, Занаетчиски комори |

Услови и критериуми

Право на аплицирање за учество во програмата за Самовработување имаат сите невработени лица евидентирани како активни баратели на работа. При тоа, зависно од освоените бодови од прашалникот за учество во програмата, се селектираат 1.600 учесници, кои понатаму се стекнуваат со право да добијат обука за претприемништво (бизнис идеја со маркетинг план). По завршувањето на обуката, се врши селекција на 1.150 лица кои ќе добијат поддршка за изработка на бизнис план. Исто така, лицата кои ќе ја завршат обуката за претприемништво и ќе изработат бизнис план (согласно мерката 3.10) ќе можат да учествуваат во понатамошните активности во оваа програма. Невработените лица (вкупно 1.000) кои доставиле најдобри бизнис планови ќе добијат помош при регистрација на сопствен бизнис и ќе добијат грант во форма на опрема и/или материјали за започнување на бизнисот. Дополнително, на најдобрите 50 бизнис планови кои имаат потреба од нови вработувања ќе им се доделат средства за дополнително вработување на уште едно лице во форма на опрема и/или материјали.

За реализација на секое самовработување се предвидува поддршка со неповратни средства во висина од **263.940,00** денари од кои **246.000,00** денари во вид на директна поддршка за набавка на опрема и/или материјали, додека **17.940,00** денари се наменети за поддршка во вид на основна обука за претприемништво и водење бизнис, ваучер систем за изработка на бизнис план и поддршка при регистрирање на бизнисите.

Кандидатите кои ќе презентираат одржлив бизнис план, кој јасно укажува на потреба од дополнително вработување на уште 1 лице за успешно функционирање на бизнисот, но и преку економски и финансиски параметри ја потврдува одржливоста на дополнителното вработување, имаат можност да аплицираат за грант кој ќе поддржи самовработување на основачот на фирмата и дополнителното вработување. Во тој случај, средствата на вкупниот грант ќе изнесуваат **355.940,00** денари, од кои **263.940,00** денари за реализација на самовработувањето и отворање на бизнисот и **92.000,00** денари за дополнително вработеното лице. Притоа, **338.000,00** денари ќе бидат доделени во вид на директна поддршка за набавка на опрема и/или материјали додека останатите **17.940,00** денари се наменети за поддршка во вид на основна обука за претприемништво и водење бизнис во времетраење од најмалку 30 часа, ваучер систем за изработка на бизнис план и поддршка при регистрирање на бизнисите.

Основачот на правниот субјект ќе има обврска да го задржи дополнително вработеното лице најмалку 12 месеци. Вкупниот број на бизниси што ќе бидат поддржани со грант за самовработување и дополнително вработување нема да надмине 50 лица во текот на една година.

Истовремено, корисниците на оваа програма ќе можат да ги користат можностите што ги нуди Проектот “Македонија вработува 2“, согласно одредбите на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност.

Во програмата за Самовработување ќе се вклучат и кандидатите од мерката 3.6 Обука за стекнување вештини од стари занаети, кои успешно ќе ја завршат обуката и ќе изразат желба да основаат занаетчиска дејност (правен субјект). Овие лица ќе се вклучат независно од објавените огласи и ќе ги поминат сите чекори предвидени за имплементирање на програмата.

Со програмата ќе се поддржат и најмногу 20 бизнис планови за рурални подрачја, со можност да се набават квалитетни грла (молзни крави, кози, овци) од овластени производители или увезувачи (шифра на дејност 01.41 Одгледување на молзни крави).

Програмата за самовработување нема да поддржи основање на бизниси во следните дејности:

- Земјоделска дејност, односно дејност од Сектор А/А, Оддел 01 – Растително и животинско производство, лов и услужни дејности поврзани за нив (со исклучок на шифра на дејност 01.41 - Одгледување на молзни крави за најмногу 20 бизниси);
- Производство и дистрибуција на оружје, односно дејност од класа 25.40 – Производство на оружје и муниција;
- Финансиски и осигурителни бизниси и активности кои вклучуваат игри на среќа, односно дејност од Сектор К/И – Финансиски дејности и дејности на осигурување;
- Трговија на големо и на мало со моторни возила и мотоцикли и поправка на моторни возила и мотоцикли, односно дејности од Оддел 45 **со исклучок на дејностите:**
 - 45.20 – Одржување и поправка на моторни возила,
 - 45.32 – Трговија на мало со делови и прибор за моторни возила, и
 - 45.40 – Трговија со мотоцикли и делови и прибор за мотоцикли, одржување и поправка на мотоцикли;
- Трговија на големо, односно дејностите од Оддел 46;
- Бизниси во дејност од класа 49.32 - Такси служба;
- Дејност од Сектор L/J – Дејности во врска со недвижен имот;
- Дејност од Оддел 70 - Управувачки дејности, советување во врска со управувањето.

Лицата кои потпишале Договор за грант по регистрирање на фирмата, се должни во рок од 15 дена да се пријават во задолжително социјално осигурување.

Лицата кои добиле грант во изминатите години немаат право да аплицираат за учество во Програмата.

Ако фирмата основана со грант за самовработување е финансиски неактивна, основачот/корисникот на грантот е должен да врати:

- 100% од грантот доколку по истекот на 3 последователни месеци од регистрација на фирмата и дополнителните 2 месеци по доставената опомена нема реализирано финансиски трансакции преку УЈП.

Ако фирмата основана со грант за самовработување престане со својата дејност, основачот/корисникот на грантот е должен да врати:

- 80 % од грантот доколку дејноста престане во рок од една година од регистрацијата на фирмата;
- 60 % од грантот, доколку дејноста престане во рок од две години од регистрацијата на фирмата.

Лицата кои ќе ги искористат средствата за набавка на опрема и/или материјали преку програмата за Самовработување не може да се вратат во евиденцијата на невработени лица до

истекот на рокот на Договорот за доделување на грант или се додека не го врати долгот произлезен од непочитување на одредбите во Договорот.

| Програма за самовработување – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ | |
|---|---|
| Цел | Да се поддржат невработените млади лица во основање сопствена фирма, формализирање на веќе постоечка (неформална) дејност и во создавање дополнителни вработувања |
| Опфат на корисници | 315 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 85.799.700,00 денари |

1.2 Програма за самовработување на лицата со инвалидност

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Целта на програмата е да се зголеми пристапот и учеството на лицата со инвалидност, како и да се зголемат можностите на пазарот на трудот за нивно вработување. Непосредна цел е да се создадат 50 правни субјекти преку поттикнување на претприемништвото и самовработување на лица со инвалидност, како и преку отворање на дополнителни 100 нови работни места во тие почетни бизниси. |
| Опис | Оваа програма вклучува обука за претприемништво, помош при развивање одржлив бизнис план и регистрирање на дејност, неповратни грантови во форма на опрема и/или материјали и менторство во време на започнување на бизнисот. Корисниците ќе добијат можност за менторство и стручна поддршка во текот на програмата и по регистрација на бизнисот. |
| Опфат на корисници | 150 невработени лица, од кои 50 лица со попреченост од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа ² и 100 дополнително вработени лица во почетните бизниси |
| Потребни средства | 27.355.350,00 денари |
| Извори на средства | Будет на АВРМ - потметка на Посебниот фонд за лицата со инвалидност, кон УНДП |
| Надлежна институција | МТСП, АВРМ и УНДП |
| Партнер институција | ЦРМ, Занаетчиски комори, Здруженија и сојузи на лица со попречености |

Услови и критериуми

Преку соработка со соодветни институции, организации и здруженија кои работат со лица со инвалидност ќе се идентификуваат лицата со инвалидност кои можат да се вклучат на пазарот на труд, преку нивно мотивирање, промоција на можностите за вработување, обука и стекнување на меки вештини, вработување, самовработување, поддршка на кандидатите по вработувањето или регистрирањето на сопствен бизнис и следење на успешноста на кандидатите.

Носител на програмата е АВРМ, а процесот на имплементација на програмата се одвива преку 30-те центри за вработување (ЦВ) на АВРМ, УНДП и центрите за социјална работа, со вклучување на здруженија на граѓани и сојузи на лица со инвалидност.

Програмата се базира врз принципите на конкурентност, со цел максимизирање на ефектите од вложените средства. Процесот на селекција ќе се одвива низ неколку фази и има за цел да обезбеди транспарентност и конкурентност, како и да поддржат кандидати со најдобри бизнис идеи кои гарантираат одржливи резултати.

Учесниците кои ќе ги задоволат поставените критериуми на програмата се стекнуваат со одредени права и обврски, и тоа:

- да посетуваат обука за претприемништво и бизнис планирање;
- да добијат Потврда за завршени обуки;
- да добијат менторство и стручна поддршка во текот на програмата и по регистрација на бизнисот;
- да регистрираат правен субјект во Централен регистар на РМ и да се самовработат;

²Согласно Законот за вработување на инвалидни лица

- да користат грант во форма на опрема и/или материјали во износ од 270.000,00 денари, согласно условите наведени во договорот за грант;
- можност да остварат дополнително вработување на најмногу две лица и дополнителен грант во форма на опрема и/или материјали во износ од 92.000,00 денари по лице;
- да ги користат правата и бенефициите од Посебниот фонд, согласно Законот за вработување на инвалидни лица;
- да обезбедат услови за непречен мониторинг за времетраење на договорот за грант.

Ако фирмата е финансиски неактивна, основачот/корисникот на грантот е должен да врати:

- 100% од грантот доколку по истекот на 3 последователни месеци од регистрација на фирмата и дополнителните 2 месеци по доставената опомена нема реализирано финансиски трансакции преку УЈП.

Ако фирмата престане со својата дејност, основачот/корисникот на грантот е должен да врати:

- 80 % од грантот доколку дејноста престане во рок од една година од регистрацијата на фирмата;
- 60 % од грантот, доколку дејноста престане во рок од две години од регистрацијата на фирмата.

Новоформиранот бизнис кој ќе вработи дополнително лице, согласно условите и критериумите предвидени со оваа програма, има обврска да го задржи лицето на работа најмалку 12 месеци од денот на засновањето на работниот однос или на негово место да вработи друго невработено лице евидентирано во АВРМ. Во спротивно, работодавачот треба да ги врати искористените средства за опрема и/или материјали, во паричен износ сразмерно со времетраењето на вработувањето.

| Програма за самовработување на лица со инвалидност – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ | |
|--|---|
| Цел | Да се поддржат невработените млади лица со инвалидитет во основање сопствена фирма, формализирање на веќе постоечка (неформална) дејност и во создавање дополнителни вработувања |
| Опфат на корисници | 45 невработени млади лица со инвалидитет евидентирани во АВРМ како носители на бизнисот Најмалку 30 невработени млади лица евидентирани во АВРМ, како дополнителни вработувања |
| Потребни средства | 8.206.605,00 денари |

2. СУБВЕНЦИОНИРАНИ РАБОТНИ МЕСТА

2.1 Поддршка на растот на микро, мали и средни претпријатија за создавање нови работни места

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Поддршка во креирање на нови работни места во микро, мали и средни правни субјекти |
| Опис | Грант во опрема и/или материјали наменет за успешни микро, мали и средни правни субјекти, заради отворање на нови работни места |
| Опфат на корисници | 200 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 18.400.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување, кон УНДП |
| Надлежна институција | МТСП, АВРМ, УНДП и АППРМ |

Услови и критериуми

Со грант во висина од 92.000,00 денари во форма на опрема и/или материјали ќе се поддржи создавање на нови работни места со полно работно време во микро, мали и средни правни субјекти кои:

- 1) биле регистрирани најмалку една година до денот на објавување на јавниот оглас;
- 2) не го намалиле бројот на вработени 6 месеци пред поднесувањето на апликацијата;
- 3) ги имаат измирено сите обврски по основ на даноци и придонеси од задолжително социјално осигурување;
- 4) кои имаат остварено добивка во претходната година.

Правниот субјект кој вработува невработено лице во рамките на оваа програма е должен да го задржи лицето во работен однос уште најмалку 12 месеци, без да го намали вкупниот број на вработени на неопределено време.

Корисниците на оваа програма не можат да бидат вклучени во проектот “Македонија вработува 2“, согласно одредбите од Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност.

Поддршка на растот на микро, мали и средни претпријатија за создавање на нови работни места – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ

| | |
|---------------------------|---|
| Цел | Да се поддржи создавање на работни места за млади невработени лица до 29 години во микро и мали претпријатија |
| Опфат на корисници | 60 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 5.520.000,00 денари |

2.2 Програма за условен паричен надоместок за субвенционирано вработување на лица во социјален ризик

| | |
|--------------------|---|
| Цел | Да се поттикнат работодавачите да вработуваат лица во социјален ризик |
| Опис | <p>Програмата нуди три вида на можности, од кои работодавачот може да избере:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 6 месеци субвенционирање на бруто плата за работното место кај работодавач кој ќе вработи евидентирано невработено лице кое е во социјален ризик, при што работодавачот се обврзува да го задржи ова лице во работен однос најмалку уште дополнителни 6 месеци, 2. 6 месеци субвенционирање на нето плата за работното место кај работодавач кој ќе вработи евидентирано невработено лице кое е во социјален ризик и 60-месечно ослободување од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување,³ 3. 6 месеци субвенционирање на нето плата за работното место кај работодавач кој ќе вработи евидентирано невработено лице кое е во социјален ризик и 36-месечно ослободување од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и персонален данок на доход со обврска работникот да се задржи дополнителни 12 месеци на работа.⁴ |
| Опфат на корисници | <p>21 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Приоритетни целни групи: <ul style="list-style-type: none"> - корисници на социјална парична помош (СПП) кои се на возраст помеѓу 16 и 29 години; - лица кои до 18 годишна возраст имале статус на деца без родители и родителска грижа (корисници на парична помош на возраст од 18-26 години), - лица кои биле корисници на програмата условен паричен надомест за средно образование. 2. Корисници на СПП кои припаѓаат на било која друга возрасна група; 3. Лица кои се: <ul style="list-style-type: none"> • членови на семејства корисници на право на постојана парична помош или детски додаток; • жртви на семејно насилство кои се сместени во шелтер центри или чијшто месечен семеен приход по член на семејство во годината пред годината во која аплицираат е понизок од 50% од последната просечна нето плата објавена од Државниот завод за статистика; • лица кои биле корисници на државна стипендија во последните 15 години и чијшто месечен семеен приход по член на семејство во годината пред годината во која аплицираат е понизок од 50% од последната просечна нето плата објавена од Државниот завод за статистика; |

³ Оваа можност може да се избере за лицата кои ќе бидат вработени во периодот од 01.01 - 27.06.2017 година

⁴ Оваа можност може да се избере за лицата кои ќе бидат вработени во периодот од 01.01 - 27.06.2017 година

| | |
|----------------------|--|
| | <ul style="list-style-type: none"> лица до 29 години чијшто месечен семеен приход по член на семејство во годината пред годината во која аплицираат е понизок од 50% од последната просечна нето плата објавена од Државниот завод за статистика <p>Вкупниот број на вработувања во рамките на оваа програма врз основа на критериумот млади лица до 29 години со ниски примања не смее да надминува повеќе од 15% од вкупниот број на склучени договори за вработување во рамките на оваа програма</p> |
| Потребни средства | 8.000.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на МТСП (Кредит на СБ) за АВРМ |
| Надлежна институција | МТСП, АВРМ, ЦСР |

Услови и критериуми

Оваа програма е насочена кон лицата кои се во социјален ризик евидентирани како невработени лица во АВРМ.

Субвенцијата за вработување на лица согласно можносота бр. 1 е следна:

- бруто месечна плата од 14.900,00 денари по вработено лице за лицата кои немаат квалификации и
- бруто месечна плата од 17.000,00 денари по вработено лице за оние лица со повисок степен на образование или кои ќе бидат вработени на места на кои се извршуваат покомплексни работни задачи.

Овие износи се исплаќаат во текот на првите 6 месеци од периодот на субвенционираното вработување. Дополнително, во текот на првите 6 месеци од периодот на субвенционираното вработување, на работодавачот му се исплаќаат по 5.000,00 денари по вработено лице преку оваа програма и истите ќе бидат наменети за покривање на трошоците за обука и материјали. Со тоа, вкупните износи на субвенциите кои ќе им се исплаќаат на работодавачите се 19.900,00 денари односно 22.000,00 денари по вработено лице.

Износот на субвенцијата која се исплаќа за лицата вработени согласно можностите бр. 2 и 3 се:

- нето месечна плата од 10.500,00 денари по вработено лице за лицата кои немаат квалификации и
- нето месечна плата од 11.900,00 денари по вработено лице за оние лица со повисок степен на образование или кои ќе бидат вработени на места на кои се извршуваат покомплексни работни задачи.

Овие износи ќе се исплаќаат во текот на првите 6 месеци од периодот на субвенционирано вработување. Дополнително од денот на склучување на договорот за вработување, работодавачот е ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување, согласно можноста за која се одлучил.

При селекција на работодавачите ќе се применат следните критериуми:

- Работодавачот не треба да има намалено вкупниот број на вработени на неопределено време во периодот од објавувањето на јавниот повик до поднесување на барањето за субвенционирано вработување, освен во случај на пензионирање или смрт;
- Доколку работодавачот претходно учествувал во некоја од програмите за субвенционирано вработување спроведувани од АВРМ, при што не ги почитувал договорните обврски, нема право да учествува во оваа програма;
- Доколку работодавачот ги користи можности бр. 2 или 3 е должен да ги исполнува сите законски услови предвидени за учество во Проектот „Македонија вработува 2“.

За времетраење на работниот однос на лицата корисници на СПП вклучени во оваа програма ќе им мирува правото на користење на социјална помош, согласно постојното решение за СПП.

| Програма за условен паричен надоместок за субвенционирано вработување на лица во социјален ризик – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ | |
|---|--|
| Цел | Да се поттикнат работодавачите да вработуваат млади лица во социјален ризик |
| Опфат на корисници | 35 невработени млади лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 4.718.000,00 денари |

2.3 Субвенционирано вработување невработени лица - Проект “Македонија вработува 2”

| | |
|---|--|
| Цел | Да се поттикнат работодавачите да вработуваат невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Опис | Ослободување од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и/или персонален данок на доход за работодавачи кои ќе вработат евидентирани невработени лица, согласно со одредбите од Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност, кои се однесуваат на Проектот „Македонија вработува 2“ |
| Опфат на корисници | 5.000 невработени лица од евиденцијата во АВРМ како активни баратели на работа |
| Пресметан просечен износ на ослободување | 507.540.000,00 денари годишно (42.295.000,00 денари месечно) |
| Извори на средства | / |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Согласно Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност, Проектот “Македонија вработува 2” нуди можност за работодавач од приватен сектор, кој ќе вработи невработено лице од одредена целна група, по претходно доставено барање, да биде ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и/или персонален данок на доход:

- **невработено лице до 35 години возраст**, кое што претходно немало заснован работен однос или кое имало претходно заснован работен однос, но пред вработувањето согласно мерката е невработено најмалку три месеци. Работодавачите ќе бидат ослободени од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и персонален данок на доход, во период од 3 години сметано од денот на вработувањето при што работодавачот е должен да го задржи лицето уште 1 година по истекот на периодот за кој што е ослободен од плаќање на придонеси и персонален данок на доход.

- **невработено лице на возраст од 35 до 50 години**, кое во последните 15 години било најмалку 10 години невработено и најмалку три месеци пред вработувањето немало заснован работен однос. Работодавачот кој ќе вработи лице од оваа група ќе биде ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување во траење од 5 години од денот на вработувањето при што е должен да го задржи лицето уште 1 година, по истекот на периодот во кој што е ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување.

- **невработено лице на возраст над 50 години** кои најмалку три месеци пред вработувањето немало заснован работен однос. Работодавач кој ќе вработи лице од оваа група ќе биде ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување во период од 60 месеци сметано од денот на вработувањето. Работодавачот нема обврска да го задржи дополнителни месеци на работа по искористување на мерката.

- **невработено лице на возраст над 58 години** кое во последните две години пред вработувањето, немало засновано работен однос. Работодавачот кој ќе вработи лице ќе биде ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување до исполнување на условите за стекнување на правото на старосна пензија.

- **невработени лица кои се родители на три или повеќе деца** и кој најмалку три месеци пред вработувањето немале заснован работен однос; самохран родител и членови на еднородителско семејство кои најмалку 3 месеци пред вработувањето немале заснован работен однос; приматели на социјална парична помош; деца без родители и родителска грижа; жртви на семејно насилство; инвалидно лице со утврдена инвалидност согласно Закон за вработување на инвалидни лица и лице со утврдена намалена работна способност или професионална неспособност за работа за 50% согласно прописите од пензиското и инвалидското осигурување; професионални војници на кои им престанал работниот однос согласно Законот за служба во Армијата на Република Македонија и родители на деца со пречки во развојот кои се корисници на посебен додаток најмалку три месеци пред вработувањето. Ослободувањето од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и персонален данок на доход се однесува на период во траење од 5 години сметано од денот на вработувањето.

Договорот за вработување за лицата треба да биде склучен на неопределено време, со полно работно време.

Ослободувањето од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување, за лицата на месечна основа се однесува до просечна бруто плата за претходната година објавена од Државниот завод за статистика, а разликата над просечната бруто плата за придонесите од задолжително социјално осигурување ја пресметува и плаќа работодавачот.

2.4 Субвенционирани работни места за лицата со инвалидност

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Да се зголеми вработливоста и можностите за вработување на евидентираните невработени лица со инвалидност |
| Опис | Оваа програма се спроведува согласно Законот за вработување на инвалидни лица |
| Опфат на корисници | 300 невработени лица со инвалидност евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 183.100.650,00денари |
| Извори на средства | Будет на АВРМ - Посебниот фонд за вработување и работење на инвалидни лица |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

АВРМ ги презема сите потребни активности за доделување субвенции за лица со инвалидност, во согласност со Законот за вработување на лица со инвалидност и одредбите од Правилникот за доделување неповратни грантови од Посебниот фонд. Работодавачите се должни да доставуваат месечни изводи како доказ за исплата на платата за субвенционирани лица со инвалидност.

2.5 Поддршка за брзорастечки фирми - Газели

| | |
|----------------------|---|
| Цел | Поттикнување на растот на домашните компании и зголемување на бројот на работни места во истите |
| Опис | Доделување на неповратни средства (грант) во вид на опрема и/или материјали, наменети за брзорастечки микро и мали фирми, со цел отворање на нови работни места |
| Опфат на корисници | 30 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа (најмалку 3 невработени лица по фирма); 10 микро и мали претпријатија кои се производно ориентирани или обезбедуваат модерни услуги (ИТ и сл.); |
| Потребни средства | 6.642.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ – Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ, МТСП, БКМ и АППРМ |

Услови и критериуми

Врз основа на претходно изработена анализа за идентификација на потенцијалните “Газели“ се овозможува поддршка на 10-те најдобро рангирани брзорастечки фирми, која допринесува за јакнење на домашна економија, односно поттикнување на растот на домашните компании и зголемен број на работни места. Поддршката се однесува на доделување на средства за набавка на единствено нова опрема во максимален износ од 615.000,00 денари по фирма и истата не може да ја отуѓат најмалку 3 години од набавката. Фирмите е потребно да достават доказ за набавена опрема со приложување на фактура. Притоа, фирмите имаат обврска да вработат уште најмалку 3 лица пред набавката на опремата и истите да ги задржи на работа и да не го намали вкупниот број на вработени лица на неопределено време во период од 3 години.

| | |
|--|---|
| Поддршка за брзорастечки фирми - Газели – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ | |
| Цел | Поттикнување на растот на домашните компании и зголемување на бројот на работни места за млади лица во истите |
| Опфат на корисници | 9 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа во 3 микро и мали претпријатија кои се производно ориентирани или обезбедуваат модерни услуги (ИТ и сл.); |
| Потребни средства | 1.992.600,00 денари |

2.6 Финансиска поддршка за приватни детски градинки

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Зголемување на бројот на приватните детски градинки, со што се создава можност за згрижување на поголем број на деца и отворање на нови работни места. |
| Опис | Доделување на неповратни средства (грант) за отворање на нови или проширување на постоечки 10 приватни градинки заради набавка на основни средства и/или материјали |
| Опфат на корисници | 40 невработени лица |
| Потребни средства | 6.000.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | МТСП, АВРМ |

Услови и критериуми

На заинтересираните физички или правни лица кои сакаат да отворат нова или да прошират постоечка приватна детска градинка ќе им се одобрат неповратни средства (грант) во износ од 600.000,00 денари по градинка.

Грантот ќе биде одобрен врз основа на претходно исполнети услови содржани во Законот за заштита на деца и Правилникот за стандарди и нормативи за вршење на дејноста на установите за деца.

Лицата кои ќе отворат односно прошират постоечка приватна детска градинка, одобрените средства треба:

- 1) да ги искористат за набавка на нови основни средства и/или материјали,
- 2) набавените основни средства и/или материјали да не ги отуѓат најмалку 3 години од извршената набавка,
- 3) да реализираат дополнителни 4 нови вработувања и истите да бидат во работен однос уште најмалку во наредните 18 месеци.

Заинтересираните физички или правни лица аплицираат во АВРМ, по што постапката за исполнување на услови и добивање на лиценца ќе ја имплементира МТСП.

2.7 Финансиска поддршка за приватни домови за стари лица

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Зголемување на бројот на приватните домови за стари лица, со што се создава можност за згрижување на поголем број на стари и изнемоштени лица и отворање на нови работни места |
| Опис | Доделување на неповратни средства (грант) за отворање на нови или проширување на постоечки 10 приватни домови за стари лица заради набавка на основни средства и/или материјали |
| Опфат на корисници | 40 невработени лица |
| Потребни средства | 7.500.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | МТСП, АВРМ |

Услови и критериуми

На заинтересираните физички или правни лица кои сакаат да отворат нов или да прошират постоечки приватен дом за стари лица ќе им се одобрат неповратни средства (грант) во износ од 750.000,00 денари за еден дом за стари лица.

Грантот ќе биде одобрен врз основа на Одлука за одобрение за основање на установа за социјална заштита на стари лица донесена од страна на Влада на РМ.

Лицата кои ќе отворат односно прошират постоечки приватен дом за стари лица, одобрените средства треба:

- 1) да ги искористат за набавка на нови основни средства и/или материјали,
- 2) набавените основни средства и/или материјали да не ги отуѓат најмалку 3 години од извршената набавка,
- 3) да реализираат дополнителни 4 нови вработувања и истите да бидат во работен однос уште најмалку во наредните 18 месеци.

Заинтересираните физички или правни лица аплицираат во АВРМ, по што постапката за исполнување на услови и добивање на лиценца ќе ја имплементира МТСП.

3. ОБУКИ

3.1 Обука кај познат работодавач

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Стекнување со вештини на невработените лица за извршување на работните задачи согласно потребите на работодавачот |
| Опис | Со оваа мерка им се обезбедува обука на невработените лица за извршување на задачите за конкретно работното место кај работодавачот |
| Опфат на корисници | 400 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 11.335.600,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ – Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Со оваа мерка се опфатени невработени лица кои се евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа, како и работодавачи кои:

- 1) не го намалиле вкупниот број на вработени во претходните 6 месеци пред поднесување на барањето;
- 2) ги имаат измирено сите обврски по основ на даноци и придонеси од задолжително социјално осигурување;
- 3) имаат позитивен бонитет за претходната година.

Со оваа мерка се поддржуваат обуки за занимања (работни места) за кои е потребно основно или средно образование и за кои не се издаваат сертификати/лиценци.

Обуката се реализира за конкретно работно место во период од 3 месеци.

Домашните компании кои се заинтересирани да склучат или склучиле договор за соработка со странските инвеститори во Република Македонија ќе добијат приоритет за вклучување во Програмата.

Невработеното лице добива паричен надомест од 9.000,00 денари месечно, вклучувајќи и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување. Работодавачот е должен месечно да доставува до АВРМ листа за евиденција на присуството.

Работодавачот е должен да ја спроведе програмата за обука, во согласност со претходно утврден план за истата. На работодавачот ќе му биде исплатен еднократен паушален износ за менторство и материјални трошоци во износ од 1.339,00 денари по обучувано лице за периодот од 3 месеци. Ист работодавач може да обучи најмногу 20 лица за едно работно место и не може да врши повеќе од една обука за исто лице.

Работодавачот има обврска на работа да задржи најмалку 50 % од обучените лица и да не го намали вкупниот бројот на вработени лица на неопределено време со полно работно време во период од 6 месеци.

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на обуката, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на обуката. Ако корисникот на социјална помош е отпуштен од работа пред истекот на мерката, има право да се врати во регистарот на корисници на социјална помош.

Обука кај познат работодавач – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ

| | |
|---------------------------|---|
| Цел | Стекнување со вештини на невработените лица за извршување на работните задачи согласно потребите на работодавачот |
| Опфат на корисници | 120 невработени млади лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 3.400.680,00 денари |

| 3.2 Обука на работното место со субвенционирано вработување | |
|--|---|
| Цел | Стекнување на стручни знаења и вештини за извршување на работните задачи според потребите на работодавачот и поттикнување вработување на евидентирани невработени лица и лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот ⁵ |
| Опис | Со оваа мерка се обезбедува обука на невработените лица за извршување на задачите за конкретно работното место кај работодавачот, како и субвенционирање на нивното вработување |
| Опфат на корисници | 440 невработени лица од евиденцијата на активни баратели на работа на АВРМ |
| Потребни средства | 62.040.000,00 денари |
| Извори на средства | АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Со оваа мерка се опфатени невработени лица кои се евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа, како и работодавачи кои:

- 1) не го намалиле вкупниот број на вработени во претходните 6 месеци пред поднесување на барањето;
- 2) ги имаат измирено сите обврски по основ на даноци и придонеси од задолжително социјално осигурување;
- 3) имаат позитивен бонитет за претходната година.

Со оваа мерка се поддржуваат обуки за занимања (работни места) за кои е потребно основно или средно образование и за кои не се издаваат сертификати/лиценци.

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на обуката, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на обуката. Ако корисникот на социјална помош е отпуштен од работа пред истекот на мерката, има право да се врати во регистарот на корисници на социјална помош.

Обуката на работното место трае 3 месеци. Работодавачот е должен да ја спроведе програмата за обука врз основа на претходно подготвен план за истата и на учесниците во обуката да им издаде потврда за спроведената практична обука. Обучуваните лица ќе добијат 9.000,00 денари месечно, со вклучено осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување.

По завршување на обуката на работното место, работодавачот е обврзан да ги вработи сите обучени лица за што ќе добие субвенција за вработување во форма на финансиска поддршка за бруто плата во износ од 19.000,00 денари месечно за период од 6 месеци со полно работно време од кои 17.000,00 денари за невработеното лице и 2.000,00 денари ги задржува работодавачот, како надомест за направените трошоци за подготовка на лицето во работниот процес.

⁵Ранливите категории на невработени лица се: млади лица до 29 години со ниски квалификации, жртви на семејно насилство, деца без родители и родителска грижа, бездомни лица, поранешни корисници на дрога, родители на деца на улица, самохрани родители, Роми, осудени лица по отпуштање од казнено поправна установа, невработени лица евидентирани во АВРМ најмалку 1 година, млади невработени лица евидентирани во АВРМ најмалку 6 месеци, родители на деца со пречки во развојот, како и родители на 3 и повеќе деца.

За времетраење на обуката и периодот на субвенционирање, работодавачот има обврска да не го намали бројот на вработените лица на неоределено време.

Работодавачот има обврска да го задржи на работа субвенционираниот работник во следните 12 месеци и да не го намали бројот на вработените на неопределено време.

| Обука на работното место со субвенционирано вработување – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ | |
|---|---|
| Цел | Стекнување на стручни знаења и вештини за извршување на работните задачи и поттикнување вработување на евидентирани невработени млади лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот |
| Опфат на корисници | 135 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 19.035.000,00 денари |

3.3 а) Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Целта на програмата е да се зголеми вработливоста на невработените лица преку стекнување знаења и вештини за занимања барани на пазарот на трудот |
| Опис | Програмата за обука ја имплементираат спроведувачи на обуки верификувани од страна на ЦОВ и МОН |
| Опфат на корисници | 260 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни барателни на работа |
| Потребни средства | 16.072.000,00 денари |
| Извори на средства | 3.444.000,00 денари ИПА – втор директен грант кон АВРМ (40 лица) 12.628.000,00 денари ИПА – трет директен грант кон -АВРМ (220 лица) |
| Надлежна институција | АВРМ, МТСП, МОН, ЦСОО, ЦОВ и верификувани спроведувачи на обуки |

Услови и критериуми

Програмата за обука ќе се реализира во период до четири месеци кај верификуван спроведувач на обука, од кои еден месец ќе се изведува практична обука во просториите кај работодавачот.

Обуката ќе овозможи стекнување знаења за занимања барани на пазарот на труд, утврдени од повеќе извори (податоци за локалниот пазар на труд, анализа на потребите од вештини на пазарот на труд, анкета спроведена од страна на организацијата на работодавачи, стопанските комори и единиците на локална самоуправа и по барање на работодавач, пројавениот интерес на барателите на работа за вакви обуки). Во рамките на оваа мерка ќе бидат опфатени обуки за следните занимања: службеник во книговодство, масер, шминкер, асистент за грижа на стари лица во домашни услови, автомеханичар за современи системи на моторни возила, бравар.

Обуката ќе ја имплементираат верификувани спроведувачи на обуки од ЦОВ и МОН. Критериумите за учество во обука за секое занимање, вклучувајќи го и претходното образовно ниво, се дефинирани во програмите за обука, согласно Законот за образование на возрасните.

Спроведувачите на обука ќе добијат максимум 30.000,00 денари паричен надомест по обучено лице. Лицата вклучени во обуката добиваат месечен нето надоместок во износ од 5.043,00 денари (на оваа сума се пресметува и исплаќа персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување).

По завршување на обуката и проверката на стекнатите знаења и вештини учесниците ќе добијат сертификат за стекнатите знаења, кој ќе биде внесен во индивидуалното досие на евидентираното невработено лице.

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на обуката, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на обуката.

Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ

| | |
|---------------------------|--|
| Цел | Целта на мерката е да се зголеми вработливоста на невработените млади лица преку стекнување знаења за занимања барани на пазарот на трудот |
| Опфат на корисници | 220 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 12.628.000,00 денари |

3.3 б) Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Целта на програмата е да се зголеми вработливоста на невработените лица преку стекнување знаења и вештини за занимања барани на пазарот на трудот |
| Опис | Програмата за обука ја спроведуваат верификувани спроведувачи на обуки од ЦОВ и МОН |
| Опфат на корисници | 250 невработени лица од евиденцијата на активни баратели на работа на АВРМ |
| Потребни средства | 13.700.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ – Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ, МТСП, МОН, ЦСОО, ЦОВ и верификувани спроведувачи на обуки |

Услови и критериуми

Програмата за обука ќе се реализира во период од четири месеци кај верификуван спроведувач на обука, при што еден месец ќе се изведува во реални услови кај работодавач.

Обуката ќе овозможи стекнување знаења за занимања барани на пазарот на труд, утврдени од повеќе извори (податоци за локалниот пазар на труд, анализа на потребите од вештини на пазарот на труд, анкета спроведена од страна на организацијата на работодавачи, стопанските комори и единиците на локална самоуправа и по барање на работодавач).

Обуката ќе ја спроведат верификувани спроведувачи на обуки од ЦОВ и МОН. Критериумите за учество во обука за секое занимање, вклучувајќи го и претходното образовно ниво, ќе бидат дефинирани во програмите за обука, согласно Законот за образование на возрасните.

Спроведувачите на обука ќе добијат максимум 30.000,00 денари паричен надомест по обучено лице. Лицата вклучени во обуките ќе добијат месечен надомест од 6.200,00 денари (со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување). По завршување на обуката и проверката на стекнатите знаења и вештини учесниците ќе добијат соодветна потврда за стекнатите знаења, која ќе биде внесена во индивидуалното досие на евидентираното невработено лице.

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на обуката, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на обуката.

Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ

| | |
|---------------------------|--|
| Цел | Целта на мерката е да се зголеми вработливоста на невработените млади лица преку стекнување знаења за занимања барани на пазарот на трудот |
| Опфат на корисници | 75 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 4.110.000,00 денари |

3.3 в) Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот (за лица со инвалидитет)

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Целта на програмата е да се зголеми вработливоста на невработените лица со инвалидитет кои се работоспособни, преку стекнување знаења и вештини за занимања барани на пазарот на трудот |
| Опис | Програмата за обука ја спроведуваат спроведувачи на обука кои имаат верификувани посебни програми за обука од страна на ЦОВ и МОН |
| Опфат на корисници | 30 невработени лица регистрирани во евиденцијата на активни баратели на работа на АВРМ |
| Потребни средства | 2.544.000,00 денари |
| Извори на средства | АВРМ - Потсметка на Посебниот фонд за лицата со инвалидност |
| Надлежна институција | АВРМ, МТСП, МОН, ЦСОО, ЦОВ и верификувани спроведувачи на обука |
| Партнер институција | Здруженија и сојузи на инвалидни лица |

Услови и критериуми

Програмата за обука ќе се реализира во период од четири месеци кај спроведувачи на обука кои имаат верификувани посебни програми за обука од страна на ЦОВ и МОН, при што еден месец ќе се изведува во реални услови кај работодавач.

Обуката ќе овозможи стекнување на знаења и вештини за занимања барани на пазарот на труд.

Критериумите за учество во обука за секое занимање, вклучувајќи го и претходното образовно ниво, ќе бидат дефинирани во програмите за обука.

Спроведувачите на обука ќе добијат максимум 30.000,00 денари паричен надомест по обучено лице, и 7.500,00 денари месечен надоместок по лице за сместување во ученичките домови, за лица кои редовно ја посетуваат обуката, доколку спроведувач на обука биде средно училиште за лица со посебни потреби, кое има ученички дом.

Лицата вклучени во обуките ќе добијат месечен надомест од 6.200,00 денари (со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување). По завршување на обуката и проверката на стекнатите знаења и вештини учесниците ќе добијат соодветна потврда за стекнатите знаења, која ќе биде внесена во индивидуалното досие на евидентираното невработено лице.

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на обуката, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на обуката.

Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот (за лица со инвалидитет) – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ

| | |
|---------------------------|--|
| Цел | Целта на програмата е да се зголеми вработливоста на невработените млади лица со пречки во видот и слухот, преку стекнување знаења и вештини за занимања барани на пазарот на трудот |
| Опфат на корисници | 9 невработени млади лица со пречки во видот и слухот, од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 763.200,00 денари |

3.4 Обука за напредни ИТ-вештини

| | |
|----------------------|---|
| Цел | Мерката има за цел да се надградат вештините на евидентирани активни баратели на работа во областа на информатичката технологија со цел да се зголеми нивната конкурентност и побрза интеграција на пазарот на трудот |
| Опис | Спроведување на обука за стекнување со напредни информатичко-технолошки вештини од страна на авторизиран обучувачки центар, со можност за добивање на сертификат, признат на национално и на меѓународно ниво |
| Опфат на корисници | 440 невработени лица и невработени млади до 29 години од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 36.531.000,00 денари |
| Извори на средства | 18.265.500,00 (за 220 лица) од ИПА трет директен грант кон АВРМ 18.265.500,00 (за 220 лица) од АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | Сертифицирани центри за обука АВРМ, МТСП, МИОА |

Услови и критериуми

Програмите за обука за напредни ИТ вештини ќе бидат насочени кон надградбата на вештините од областа на информатички технологии на евидентирани невработени лица со завршено средно или високо образование.

Програмата за обука ќе ги вклучи следниве програмски пакети:

- **Java SE8 Programmer** – пакетот се состои од две обуки и еден испит:
 - **Обука:** Java SE 8 Fundamentals
 - **Обука:** Java SE 8 Programming
 - **Испит:** 1Z0-808 OCA, Java SE 8 Programmer
 - **Опис на пакетот:** Пакетот обуки овозможува запознавање на учесниците со објектно - ориентираното програмирање користејќи го Java како програмски јазик. Низ практични вежби учесниците ќе почнат да градат вештини како Java програмери, изучувајќи ги главните функционалности, можностите на Java програмскиот јазик, Апликациските програмски интерфејси за дизајн на објектно - ориентираните апликации со Java SE8.
- **Тестери за квалитет на софтвер - ISTQB Tester** - пакетот би вклучил 2 обуки со полагање на 2 испити:
 - **Обука:** ISTQB Foundation **Испит:** ISTQB Foundation
 - **Обука:** ISTQB Agile Tester **Испит:** ISTQB Agile Tester
 - **Опис на пакетот:** Овој пакет е наменет за сите поединци кои сакаат да навлезат во принципите на тестирањето како поддршка на процесот на развој на апликации. Учесниците на оваа обука ќе се запознаат со основите на динамичките и статичките техники за тестирање на софтверските решенија како и со процесот на планирање на тестирањето и алатките кои се користат за таа намена. Обуката е наменета за сите оние поединци кои сакаат да се стекнат со практични знаења за концептот на тестирање на едно софтверско решение. Ова ги вклучува тест аналитичарите, тест инженерите, user acceptance тестери, односно сите оние кои сакаат да се пронајдат во некоја од овие улоги.

Мерката опфаќа програмски пакети кои се сметаат за најкористени и побарувани на пазарот на трудот, согласно мислењето на Министерството за информатичко општество, а врз основа на извршена консултација со МАСИТ, Сојузот на стопански комори на Македонија и Стопанската комора на Македонија.

Обуките ќе се реализираат во Скопскиот и во други региони во зависност од пројавениот интерес на евидентирани невработени лица за учество во мерката и обезбедените услови за обука, што значи дека обуките ќе се спроведуваат во секој регион каде има минимум 10 (десет) пријавени и кандидати кои успешно го поминале процесот на прелиминарна селекција.

Право на учество во мерката имаат евидентирани невработени лица со завршено средно или високо образование. Изборот на невработените лица - кандидати за обука е дел од обврската на авторизираниот обучувачки центар, кој треба да направи претходна проверка на соодветните ИТ вештини на кандидатот.

Обуките ќе се реализираат во период од 3 до 6 месеци, од денот на формирање на конечните ранг листи, врз основа на понудениот план за реализација на активности од страна на авторизираниот обучувачки центар, а лицата кои редовно посетувале обука по завршување на истата добиваат уверение за посетувана обука и ваучер за завршен испит/и за стекнување со меѓународен сертификат. За време на обуката авторизираниот обучувачки центар подготвува месечни извештаи за редовноста на кандидатите. Полагањето на завршниот испит/и за програмските пакети треба да се реализира во рок од 3 месеци од завршување на обуките, по кој рок, кандидатите кои не го поминале завршниот испит, имаат право во дополнителен рок од 3 месеци, повторно да го полагаат на сопствен трошок.

Лицата кои биле корисници на оваа мерка во претходните години, не може повторно да бидат вклучени во обуката.

На корисниците на социјална помош за времетраење на обуката ќе им биде активно правото на користење на социјална помош.

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на обуката, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на обуката.

| Обука за напредни ИТ-вештини– МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ | |
|---|--|
| Цел | Мерката има за цел да се надградат вештините на евидентирани млади лица активни баратели на работа во областа на информатичката технологија со цел да се зголеми нивната конкурентност и можности на пазарот на трудот |
| Опфат на корисници | 220 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 18.265.500,00 денари |

3.5 Обука за возачи за Ц , Д и Е - категорија”

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | Зголемување на вработливоста на евидентираниите невработени лица и вработените лица , преку стекнување на вештини согласно побарувањата во сообраќајната струка и искажаните потреби за работна сила во оваа стопанска гранка и нивно вработување. |
| Опис | Обуката ќе се реализира во лиценцирани автошколи. Лицата кои успешно ќе ја завршат обуката, ќе имаат право да полагаат возачки испит во лиценцирани испитни центри. |
| Опфат на корисници | 194 лица (од кои 100 невработени лица) |
| Потребни средства | 4.410.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ – Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Обуките ќе бидат насочени кон занимања кои се побарувани на пазарот на трудот во сообраќајната струка т.е. ќе бидат насочени кон задоволување на потребите од возачи со положен возачки испит за категорија „Ц“, „Д“ и „Е“ кај работодавачи пријавени на јавен оглас. Обуките ќе се спроведуваат од страна на селектирани лиценцирани автошколи, во времетраење од 1 месец, а по завршувањето на обуката (теоретски и практичен дел), успешните кандидати ќе полагаат за возачки испит за категорија „Ц“, „Д“ или „Е“ во испитни центри, лиценцирани за организирање и спроведување на возачки испит за оваа категорија.

Право на учество имаат невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа и вработени лица кај работодавачи од приватниот сектор од дејноста транспорт , при што работодавачот ќе учествува со 50% од трошоците за обуката .

Критериумите за учество во обуката се следни:

- лицата кои ќе се вклучат во обуката за „Ц“ категорија да поседуваат важечка дозвола за категорија „Б“(минимум 2 години);
- лицата кои ќе се вклучат во обуката за „Д“ категорија да поседуваат важечка дозвола за категорија „Ц“(минимум 2 години); и
- лицата кои ќе се вклучат во обуката за „Е“ категорија да поседуваат важечка дозвола за категорија „Ц“(минимум 1 година)

По завршената обука и положен испит, невработеното лице ќе се стекне со потврда за издавање на возачка дозвола за категорија „Ц“, „Д,“ или „Е“, податок што ќе биде внесено во индивидуалното досие на евидентираното невработено лице.

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на обуката, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на обуката.

Обука за возачи за Ц , Д и Е - категорија”– МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ

| | |
|---------------------------|---|
| Цел | Мерката има за цел зголемување на вработливоста на евидентираните невработените млади лица преку стекнување на вештини согласно побарувањата во сообраќајната струка и искажаните потреби за работна сила во оваа стопанска гранка и нивно вработување. |
| Опфат на корисници | 30 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 900.000,00 денари |

3.6 Обука за стекнување на вештини од стари занаети

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | Да се поттикнат невработените лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа да стекнат вештини од традиционални стари занаети преку обуки |
| Опис | Во првата фаза невработените лица ќе бидат подржани со обука, која ќе трае од 3–6 месеци, зависно од занаетот. По завршување на обуката, лицата ќе имаат можност да регистрираат бизнис и да бидат поддржани преку вклучување во 1.1 Програмата Самовработување |
| Опфат на корисници | 60 невработени лица |
| Потребни средства | 6.240.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ – Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ, МТСП, Занаетчиски комори |

Услови и критериуми

Заинтересираните невработени лица вклучени во мерката ќе можат да се стекнат со вештини од традиционални стари занаети како што се:

- ковачи - 6 месеци обука
- бочвари - 6 месеци обука
- јорганции - 4 месеци обука
- стаклари - 3 месеци обука
- оџачари - 3 месеци обука
- лимари - 6 месеци обука
- сликање на стакло - 3 месеци обука
- изработка на витражи (составување на стакленца со метал) - 6 месеци обука
- изработка на накит од монисти (со техники на ќостек) - 3 месеци обука
- резбар - 6 месеци обука
- крзнар - 6 месеци обука
- грнчари- 6 месеци обука
- чевлар крпач – 6 месеци обука
- часовничар - 6 месеци обука
- и други занаети

Спроведувачите на обука во зависност од занаетот и времетраењето на обуката која може да биде од 3-6 месеци, ќе добијат од 30.000,00 до 50.000,00 денари паричен надомест по обучено лице. Лицата вклучени во обуките ќе добијат месечен надомест од 9.000,00 денари (со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување).

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на обуката, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на обуката.

Обука за стекнување на вештини од стари занаети – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ

| | |
|---------------------------|--|
| Цел | Да се поттикнат МЛАДИТЕ невработени лица стекнување со вештини во занаети кои се во изумирање, преку финансиска помош во обуки |
| Опфат на корисници | 18 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 1.872.000,00 денари |

3.7 а) Практиканство 1

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Цел на програмата е младите невработени лица да се стекнат со можности за практично учење и работно искуство кај работодавач од приватен сектор, што ќе им овозможи полесна интеграција на пазарот на трудот |
| Опис | Програмата им нуди на младите невработени лица до 29-годишна возраст со завршено средно или високо образование можност да се здобијат со практични вештини и искуство кај работодавач од приватен и невладин сектор |
| Опфат на лица | 1.000 невработени млади лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа ⁶ |
| Потребни средства | 18.915.000,00 денари |
| Извори на средства | ИПА –трет директен грант кон АВРМ |
| Надлежна институција | АВРМ, МТСП |

Услови и критериуми

Програмата за практична работа е насочена кон младите невработени лица на возраст до 29 години со средно и високо образование. Практикантите ќе имаат можност да се стекнат со прво работно искуство во согласност со образованието, како и со конкретни знаења и вештини преку учество во 3 (три) месечната програма за практиканство во приватни претпријатија или невладини организации.

Практикантите добиваат месечен нето надоместок во износ од 5.043,00 денари (на оваа сума се пресметува и исплаќа персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување).

Право на учество имаат само работодавачи од приватен и невладин сектор. Работодавачот треба да подготви план и програма за обука за практична работа и да назначи ментор за практикантот.

По завршување на практичната работа, работодавачот има обврска да издаде потврда за завршена практична работа.

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на практичната работа, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на практичната работа.

⁶ Доколку работодавачот вработи лица по завршување на практичната работа, може да ги користи бенефициите согласно Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (детално образложено во мерката 2.4 Субвенционирано вработување за невработени лица – Проектот „Македонија вработува 2“)

3.7 б) Практиканство 2

| | |
|--|---|
| Цел | Целта на оваа програма е превентивно делување кај младите невработени лица заради зголемување на нивната вработливост со што ќе им се овозможи подготвени да се вклучат на пазарот на трудот. |
| Краток опис | Поддршката за стекнување на одредени знаења и вештини кај работодавач од приватен сектор ќе се обезбеди за лица со средно и високо образование, постдипломците и други евидентирани невработени лица до 29 - годишна возраст кои немаат работно искуство согласно со последното ниво или профил на образование. |
| Опфат на корисници | невработени млади лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа ⁷ |
| Потребни средства | Средствата ги обезбедува работодавачот |
| Извори на средства | Работодавачот |
| Надлежни институции за имплементација | АВРМ, МТСП |

Услови и критериуми

Со оваа програма се опфатени млади невработени лица до 29 - годишна возраст, лицата со средно и високо образование и постдипломците за период од 3 до 6 месеци. Оваа Програма едно невработеното младо лице може да ја користи само еднаш. Лицата кои учествувале во Програмата за практиканство согласно со оперативните планови за активни програми и мерки за вработување во претходните години немаат право на учество во оваа Програма.

При реализација на практичната работа кај работодавачот, ќе се има во предвид следново:

- Договорот за практична работа меѓу работодавачот, практикантот и Агенцијата за вработување на Република Македонија се склучува на минимум 3 месеци до максимум од 6 месеци;
- Образованието на практикантот треба да е соодветно на описот на работното место за кое се ангажира;
- По завршувањето на праксата, практикантот и работодавачот се должни да пополнат Образец за оценка на практичната работа.

Работодавачот може да обезбеди финансиски надоместок на практикантот по сопствено видување.

⁷ Доколку работодавачот вработи лица по завршување на практичната работа, може да ги користи бенефициите согласно Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (детално образложено во мерката 2.4 Субвенционирано вработување за невработени лица – Проектот „Македонија вработува 2“)

3.8 а) Обука за основни вештини (странски јазици)

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Цел на обуките е невработени лица, особено возрасната група на лица до 29 години, да се здобијат со знаење на странски јазици, заради зголемување на нивната вработливост и конкурентност на пазарот на трудот |
| Опис | Спроведување на обуки за странски јазици кои ќе бидат насочени кон курсевите (степените) кои ги покриваат нивоата на Европската јазична рамка на Советот на Европа, за еден од трите најчесто користени јазици на Европската Унија (англиски, француски, германски) |
| Опфат на корисници | 1.000 невработени лица од евиденцијата на АВРМ, активни баратели на работа |
| Потребни средства | 6.000.000,00 денари |
| Извори на средства | 6.000.000,00 денари од АВРМ – Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Обуките ќе се реализираат во Скопскиот и во други региони во зависност од пројавениот интерес на таргетираната категорија на евидентирани невработени лица за учество во програмата.

Услов за одржување на обуките во одреден регион е да има минимум 10 (десет) кандидати за посетување на настава на определен степен, кои го поминале еднофазниот односно двофазниот процес на селекција. Кандидатите заинтересирани за почетното ниво (A1.1 прв степен) ја поминуваат само административната селекција на АВРМ, додека кандидатите заинтересирани за повисоките степени на јазичната рамка ќе бидат дополнително тестирани од страна на обучувачкиот центар за проверка на знаењето.

По конечното формирање на ранг листите, обучувачкиот центар е должен во соодветниот регион да обезбеди соодветно опремени капацитети со наставно-научни помагала за изведување на наставата и да ангажира соодветно квалификуван наставен кадар.

Право на учество во програмата имаат невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа со завршено минимум средно образование.

Планираниот опфат на кандидати е 1000 лица, а временската рамка за спроведување на обуките е максимум 8 месеци од денот на склучување на договорот за јавна набавка. Обучувачкиот центар треба да понуди начин и динамика за изведување на обуките, при што бројот на одржани часови по степен треба да биде 30, а времетраењето на еден час да изнесува 90 минути.

Лицата кои редовно посетувале обука по завршување на истата полагаат завршен испит и добиваат уверение за успешно совладани тематски единици од определен степен. За да се добие уверение потребно е да се присуствува на најмалку 60% од часовите.

Обучувачкиот центар има обрска да подготви финален извештај по група за посетување на настава на определен степен кој ќе вклучи основни информации за содржината на обуката, динамика по која се одвивала обуката, листа на слушатели и листа за редовност на слушателите.

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на обуката, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на обуката.

Обука за основни вештини за вработување на млади лица до 29 години и невработени лица (странски јазици)- МЛАДИ ЛИЦА ДО 29

| | |
|--------------------|---|
| Цел | На млади лица до 29 години ќе им се обезбеди стекнување на знаење од странски јазици и компјутерски вештини |
| Опфат на корисници | 300 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 1.800.000,00 денари |

3.8 б) Обука за основни вештини (компјутери)

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | Цел на обуките е невработени лица, особено возрасната група на лица до 29 години, да се здобијат со основни компјутерски вештини односно дигитална писменост, заради зголемување на нивната вработливост и конкурентност на пазарот на трудот |
| Опис | Спроведување на обуки за основни компјутерски вештини кои ќе бидат насочени кон клучните апликации кои ги покриваат вештините за обработка на текстови (MS Word), вештините за работа со табели и пресметки (MS Excel), вештините за работа со програми за презентација (MS Power Point), вештините за работа со дата бази на податоци (MS Access) и вештините за работа на интернет и електронска пошта (Internet и MS Outlook) |
| Опфат на корисници | 1.000 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 5.000.000,00 денари |
| Извори на средства | АВРМ – Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Обуките ќе се реализираат во Скопскиот и во други региони во зависност од пројавениот интерес на таргетираната категорија на евидентирани невработени лица за учество во програмата.

Услов за одржување на обуките во одреден регион е да има минимум 10 (десет) кандидати за посетување на настава во определена апликација кои ја поминале административната селекција на АВРМ.

По конечното формирање на ранг листите обучувачкиот центар е должен во соодветниот регион да обезбеди соодветно опремени капацитети со хардверска и софтверска конфигурација за имплементација на обуките и да ангажира соодветно квалификуван наставен кадар.

Право на учество во програмата имаат невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа со завршено минимум средно образование.

Планираниот опфат на кандидати е 1000 лица, а временската рамка за спроведување на обуките е максимум 8 месеци од денот на склучување на договорот за јавна набавка. Обучувачкиот центар треба да понуди начин и динамика за изведување на обуките, при што бројот на одржани часови по апликација треба да биде 30, а времетраењето на еден час да изнесува 45 минути.

Лицата кои редовно посетувале обука по завршување на истата полагаат завршен испит и добиваат уверение за успешно совладани тематски единици во определена апликација. За да се добие уверение потребно е да се присуствува на најмалку 60% од часовите.

Обучувачкиот центар има обрска да подготви финален извештај по група за посетување на настава во определена апликација кој ќе вклучи основни информации за содржината на обуката, динамика по која се одвивала обуката, листа на слушатели и листа за редовност на слушателите.

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на обуката, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на обуката.

Обука за основни вештини за вработување на млади лица до 29 години и невработени лица (компјутери)- МЛАДИ ЛИЦА ДО 29

| | |
|--------------------|---|
| Цел | На млади лица до 29 години ќе им се обезбеди стекнување на знаење од странски јазици и компјутерски вештини |
| Опфат на корисници | 300 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 1.500.000,00 денари |

3.8 в) Обука за странски јазици со сертификати

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Цел на обуките е да се надградат вештините на евидентираните активни баратели на работа во доменот на јазичните познавања заради зголемување на нивната вработливост и можноста за подобар пласман на пазарот на трудот |
| Опис | Спроведување на интензивна обука за стекнување на повисоко ниво на познавање на деловниот странски јазик, која води до сертификат признат на национално и на меѓународно ниво |
| Опфат на корисници | 1.000 лица |
| Потребни средства | 15.000.000,00 денари |
| Извори на средства | АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Обуката ќе биде насочена кон усовршување на техниките и стратегиите за совладување на тематските единици на испитниот модул за меѓународно признаениот сертификат (БУЛАТС (BULATS), ИЕЛТС (IELTS), ТОЕФЕЛ (TOEFL) за англиски јазик, односно ДЕЛФ (DELFI), (ДАЛФ (DALF), ТЦФ (TCF), ТЕФ (TEF), БУЛАТС (BULATS)) за француски јазик, односно Гете Сертификат (Goethe-Zertifikat) и БУЛАТС (BULATS) за германски јазик), кој е еден од условите за вреднување на неформалното образование на кандидатите за административни службеници, согласно Законот за административни службеници.

Обуките ќе се реализираат во Скопскиот и во други региони во зависност од пројавениот интерес на евидентираните невработени лица за учество во програмата.

Услов за одржување на обуките во одреден регион е да има минимум 10 (десет) кандидати за посетување на настава, кои го поминале процесот на селекција.

Право на учество во програмата имаат невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа со завршено минимум средно образование.

Изборот на кандидатите кои ќе бидат вклучени во обуката е дел од обврската на обучувачкиот центар, кој треба да направи претходна проверка на јазичното ниво на кандидатот. По конечното формирање на ранг листите обучувачкиот центар е должен во соодветниот регион да обезбеди соодветно опремени капацитети со наставно-научни помагала за изведување на наставата и да ангажира соодветно квалификуван наставен кадар.

Планираниот опфат на кандидати е 1000 лица, а времетраењето на обуката зависи од видот на обуката. Обучувачкиот центар треба да понуди начин и динамика за изведување на обуките, при што бројот на одржани часови и времетраењето на еден час ќе зависи од видот на обуката.

Лицата кои редовно посетувале обука по завршување на истата добиваат уверение за посетувана обука и ваучер за завршен испит за стекнување со меѓународно признат сертификат. За да се добие сертификат потребно е да се присуствува на најмалку 60% од часовите.

Полагањето на завршниот испит за стекнување со меѓународно признат сертификат треба да се реализира во рок од еден месец од завршување на обуката, во овластен испитен центар. Обучувачкиот центар има обврска да подготви финален извештај по група, кој ќе вклучи основни информации за содржината на обуката, динамика по која се одвивала обуката, листа на слушатели, листа за редовност на слушателите и извештај од овластениот испитен центар за бројот на кандидати кои го полагаа испитот.

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на обуката, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на обуката.

| Обука за странски јазици со сертификати | |
|--|---|
| Цел | Целта на обуките е невработените млади лица да се здобијат со повисоко ниво на познавање на странски јазици заради зголемување на нивната вработливост и конкурентност на пазарот на трудот како и за канцелариско работење (деловен јазик) |
| Опфат на корисници | 300 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 4.500.000,00 денари |

3.9 Обука за стекнување квалификации според моменталните потреби на пазарот на труд (сектор услуги и индустрија)

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | Да се постави рамка на квалификации според потребите на приватните компании за два сектора, еден од областа на давање на услуги и друг во индустријата, при што директно ќе се обучат 30 крајни корисници – невработени лица |
| Опис | Програмата нуди соработка помеѓу сите релевантни партнери во креирањето на профили на работници кои ќе одговорат на бараните квалификации, поставени од страна на приватните компании согласно нивните потреби |
| Опфат на корисници | 30 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 2.806.000,00 денари |
| Извори на средства | УНДП |
| Надлежна институција | УНДП |
| Партнер институции | МТСП, АВРМ, Стопански комори, МОН, ЦОВ |

Услови и критериуми

Иницијативата ќе го поддржи процесот на поврзување на тренинг програмите со реалните моментални потреби на пазарот на труд во два сектора. Целта е да се зголеми вклученоста на приватните компании во процесот на дефинирање на потребните квалификации за одредени работни места и во обука на персонал за соодветните работни места.

Проценката на потребните квалификации ќе подразбира вклучување на сите релевантни партнери од страна на приватниот сектор, вклучително и стопанските комори, владините институции и невладините организации. Откако ќе се изврши потребната проценка на квалификации во двата избрани сектора, еден сектор поврзан со давање на услуги и еден во индустријата, ќе се пристапи кон формулирање на потребниот едукативен процес и стандарди што треба да се исполнат.

Преку процес на споделување на знаењето и искуствата - обучување на идни тренери, ќе се создадат можности за понатамошно развивање на овој концепт и негова широка примена во земјата, при што начинот на формирање на рамката на потребни квалификации ќе може да се прилагоди и на други сектори. Обучените тренери во период од 4-6 месеци ќе ги пренесат потребните знаења на 30 лица за кои, после верификацијата на стекнати знаења се очекува да бидат директно вработени кај соодветните работодавачи.

Обука за стекнување квалификации според моменталните потреби на пазарот на труд (сектор услуги и индустрија) – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ

| | |
|---------------------------|---|
| Цел | Да се постави рамка на квалификации според потребите на приватните компании за два сектора, еден од областа на давање на услуги и друг во индустријата, при што директно ќе се обучат најмалку 6 млади невработени лица |
| Опфат на корисници | 9 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 841.800,00 денари |

3.10 Обука и советување за претприемништво за млади до 29

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Целта на оваа програма е на младите лица, да им создаде нови и поинакви можности за вработување преку спроведување на обука и советување за претприемништво и бизнис менаџмент со цел да ги мотивира да започнат свој бизнис. |
| Опис | Со оваа мерка им се овозможува на младите лица, баратели на работа заинтересирани за започнување на свој бизнис да посетат обука за претприемништво и бизнис менаџмент со цел да изготват одржлив бизнис план. |
| Опфат на корисници | 950 млади невработени лица до 29 години, евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 17.527.500,00 денари |
| Извори на средства | ИПА - Трет директен грант кон АВРМ |
| Надлежна институција | АВРМ, МТСП, ЦФЦД, ЕУД |

Услови и критериуми

Обуката за советување и претприемништво е насочена кон младите лица, активни баратели на работа на возраст до 29 години со завршено најмалку средно образование. Обуката ќе им овозможи да се стекнат со потребното знаење од областа на претприемништвото. Планираниот опфат на учесници во оваа мерка е 950 млади лица.

Учесниците ќе имаат можност да посетат вкупно 45 часовна обука која се состои од теоретски дел во времетраење од 30 часа (претприемништво, развој на бизнис идеја и бизнис вештини за управување) и советување за изработка на бизнис план во времетраење од 15 часа.

Преку оваа обука се очекува учесниците да се здобијат со потребното знаење и вештини од оваа област и да изработат бизнис план во насока кон реализација на успешно самовработување. Учесниците кои успешно ќе ја завршат оваа обука и ќе изработат бизнис план ќе можат директно да учествуваат во програмата за самовработување.

Обуките ќе бидат спроведени од страна на професионални спроведувачи на обуки кои ќе бидат избрани на јавен повик преку соодветна постапка за набавка. Обуките ќе се спроведуваат на територијата на целата држава.

Критериуми за учество на барателите на работа во оваа мерка:

- Млади лица на возраст до 29 години;
- Евидентирани како активни баратели на работа и;
- Завршено најмалку средно образование.

4. ОПШТИНСКО-КОРИСНА РАБОТА

4. Програма за општинско-корисна работа

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Цел на оваа програма е да обезбеди социјална вклученост на потешко вработливи лица заради стекнување на одредени вештини и нивно постепено вклучување на пазар на труд |
| Опис | Програмата ќе се реализира преку работно ангажирање на евидентирани невработени лица со скратено работно време во извршување услуги согласно потребите на граѓаните од локалната заедница |
| Опфат на корисници | 150 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 7.170.000,00 денари |
| Извори на средства | АВРМ – Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ, МТСП, ЦСР, единици на локална самоуправа, локални институции |

Услови и критериуми

Оваа програма е насочена кон невработените лица евидентирани во АВРМ, кои им припаѓаат на ранливите групи на население, вклучувајќи ги и корисниците на социјална помош. Во период од шест месеци, невработените лица ќе бидат ангажирани со скратено работно време (20 работни часа неделно). Лицата кои ќе бидат ангажирани преку оваа програма, ќе обезбедуваат услуги за потребите на граѓаните од локалната заедница, истовремено стекнувајќи работно искуство и професионални вештини кои во иднина ќе ја зголемат нивната вработливост.

Месечниот надомест ќе изнесува 6.200,00 денари за лице, што вклучува персонален данок на доход и осигурување од случај на несреќа при работа и професионално заболување.

На корисниците на паричен надоместок ќе им продолжи правото на паричен надоместок до завршување на обуката, додека корисниците на социјална помош ќе продолжат да добиваат парична помош во текот на обуката.

Лицата кои веќе еднаш биле вклучени во оваа програма немаат можност повторно да се вклучат во истата.

Програма за општинско-корисна работа– МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ

| | |
|---------------------------|--|
| Цел | Цел на оваа програма е да обезбеди социјална вклученост на потешко вработливи млади лица заради стекнување на одредени вештини и нивно постепено вклучување на пазар на труд |
| Опфат на корисници | 45 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 2.151.000,00 денари |

5. ПИЛОТ-ПРОГРАМИ

5. Развој и имплементација на пилот програми за млади според локалните потреби

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | Целта е да се поддржат Локалните економско-социјални совети, АВРМ и МТСП во развој и имплементација на пилот програми за вработување на млади на локално ниво. |
| Опис | Активностите ќе се реализираат врз основа на Акцискиот план за вработување на млади и втората Анкета за преминот од училиште на работа. Активностите ќе се реализираат во соработка со МТСП и АВРМ, како и со општините и нивните Локални економско-социјални совети. Во соработка со МОТ ќе се развијат и пилотираат мерки за вработување на млади. |
| Опфат на корисници | невработени млади лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 4.926.000,00 денари |
| Извори на средства | 2.463.000,00 денари - Буџет на АВРМ- Потсметка за активни програми и мерки за вработување 2.463.000,00 денари – Меѓународна организација на трудот (МОТ) |
| Надлежна институција | АВРМ,МТСП, Локалните економско-социјални совети, МОТ |

Услови и критериуми

Со поддршка на експерти за вработување од Меѓународната организација на трудот, во соработка со АВРМ и локалните Економско - социјални совети ќе се дизајнираат, имплементираат и следат мерки за вработување на млади во три општини. МТСП и АВРМ ќе даваат поддршка преку спроведување на мерките, обезбедување персонал, како и преку координирање со другите релевантни министерства. Општините ќе ја олеснуваат работата на Локалните економско-социјални совети и ќе го поддржуваат (усогласуваат) пилотирањето на мерките. Алатките на МОТ, како што е правата на работното место за млади (*rights@work for youth*), ќе се имплементираат преку обуки за обучувачи со што ќе се зајакнат Локалните економско-социјални совети, образовните институции и граѓанските организации за промовирање на истите. Главните активности ќе се имплементираат преку градење на капацитети за идентификување на мерки за вработување на млади, дизајнирање на мерки за вработување на млади, спроведување на пилот мерките, како и мониторинг и ревизија на мерките за вработување на млади.

Успешните пилот активни програми за вработување на млади ќе се вклучат и прошират во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот во 2018 година.

6. УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Услугите за вработување се суштински дел од активните политики на пазарот на трудот. Услугите, кои ги обезбедуваат вработените во Агенцијата за вработување на Република Македонија, опфаќаат:

- Информации за пазарот на трудот (ИПТ): обезбедување информации, совети, Веб-базирани информации, евиденција на слободни работни места, летоци, публикации и брошури) за пазарот на трудот (на пр., економски сектори односно претпријатија кои нудат слободни работни места, географски подрачја со поголема побарувачка на работна сила, обуки со кои се стекнуваат вештини за одредено занимање итн.);
- Советување и насочување: давање на сеопфатни совети за стекнување на вештини и знаења потребни за подобрување на вработливоста, насоки за изработка на апликации за работа, претставување при интервјуа за работа, изработка на Индивидуален план за вработување, давање на информации кои ќе му овозможат на невработеното лице планирање на кариерниот развој;
- Вештини за барање работа давање на совети, насоки и краткорочни обуки како да им се пристапи на работодавачите, да се идентификуваат компаниите и економските сектори кои имаат слободни работни места и др;
- Посредување при вработување: поврзување на лицата кои бараат работа со слободните работни места. Преку утврдување на вештините, знаењето и способностите што им се потребни на работодавачите за работното место, центрите за вработување ќе ги поврзат невработените лица со работодавачите заради нивно вработување и задоволување на потребите на работодавачите од соодветна работна сила;
- Услуги за работодавачите: информирање и помош на работодавачите да ги задоволат своите потреби од квалификувана работна сила. Услугите ќе бидат испорачани низ директни средби со работодавачите во центрите за вработување, користење на Веб-базирани алатки, посети на работодавачите, организирање на заеднички настани и други форми на соработка.

Агенцијата за вработување на Република Македонија води прецизна евиденција за услугите кои им се даваат на невработените лица и на работодавачите. Ова ќе послужи како цврста основа за проценка на ефектите од користењето на услугите и поставување на идните цели.

| 6.1 Помош при барање на работа | |
|---------------------------------------|---|
| Цел | Невработените лица да стекнат вештини за ефикасно барање на работа и вработување |
| Опис | Помошта за ефикасно барање на работа опфаќа: обезбедување на информации за пазарот на трудот (информации за потребни занимања, слободни работни места и услови за работа), помош при изработка на работна биографија CV, советување за вработување и подготовка на Индивидуален план за вработување и др. |
| Опфат на корисници | 10.000 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 3.360.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Целта на овие услуги е да им се обезбеди помош и поддршка на невработените лица во процесот на барање работа. Невработените лица од евиденцијата на баратели на работа на АВРМ, ќе добијат информации за состојбите и барањата на пазарот на трудот, помош и зајакнување на вештините на невработените лица за успешно претставување на пазарот на трудот, помош во изработка на CV, советување за вработување и претставување при интервју за вработување кај работодавачите.

Концептот на индивидуален приод во работењето со невработените лица согласно со нивните потреби, можности и капацитети ќе се зајакне преку профилирање на невработените лица. Ќе се вршат интервјуа со кои ќе се добијат сите потребни податоци за лицата, кои се важни за вработување Исто така, ќе се врши профилирање на невработените лица и врз основа на утврдениот степен на нивната вработливост ќе се изработуваат соодветни Индивидуални планови за вработување (ИПВ). За лицата кои се директно вработливи или со умерени тешкотии при вработувањето ќе се изработува ИПВ за такви категории на невработени. За лицата кои се соочуваат со значителни тешкотии при вработувањето ќе се изработува посебна форма на ИПВ за тешко вработливи лица. Подготовката на ИПВ треба да им помогне на невработените лица низ процес на советување да добијат дополнителна поддршка за планирање и преземање соодветни активности за активно барање работа, вклучување во активни мерки и услуги за вработување и др., за да ги подобрат своите можности за вработување.

Услугите за поддршка при барањето на работа ќе се реализираат во работните клубови на центрите за вработување.

Очекувани ефекти од преземените активности во рамките на услугата Помош при барање на работа е да се зајакнат капацитетите на невработените лица, преку подигање на свесноста за потребата од активно планирање и вклучување во процесот на барање работа и зголемување на нивната информираност и мотивација. Успешноста на услугата ќе се мери преку следење на бројот на вклучените невработени лица во активностите, како и статусот на вработеност по добивањето на услугата.

Помош при барање на работа – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ

| | |
|---------------------------|---|
| Цел | Невработените млади лица да стекнат вештини за поефикасно барање на работа |
| Опфат на корисници | 3.000 невработени млади лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 1.008.000,00 денари |

6.2 Обука за подготовка за вработување и вештини за барање работа

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | Целта на оваа програма е да ги подобри вештините за барање работа на младите лица, кои се категоризирани со умерени или значителни потешкотии при интеграција на пазарот на трудот. |
| Опис | Со обуката им се овозможува на младите лица, првенствено да се мотивираат активно да се вклучат во пазарот на трудот и истовремено да совладаат вештини и знаења кои би им биле од корист при барањето работа. |
| Опфат на корисници | 1.400 невработени млади лица до 29 години евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа. |
| Потребни средства | 8.610.000,00 денари |
| Извори на средства | ИПА - Трет директен грант кон АВРМ |
| Надлежна институција | АВРМ, МТСП, ЦФЦД, ЕУД |

Услови и критериуми

Обуката за подготовка за вработување и вештини за барање на работа е наменета за невработените младите лица до 29 години со умерени или значителни потешкотии при интеграција на пазарот на трудот, кои имаат завршено најмалку средно образование. Обуката има за цел да им овозможи на лицата да се стекнат со знаење и вештини за полесно вклучување на пазарот на трудот. Планираниот опфат на учесници во оваа мерка е 1.400 млади лица.

Оваа обука има два модули во зависност од предходно извршената категоризација на невработените лица согласно индивидуалниот план за вработување, и тоа обука за вработување и барање на работа во времетраење од 25 часа и обука од 10 часа.

Обуките ќе бидат спроведени од страна на професионални спроведувачи на обуки кои ќе бидат избрани на јавен повик преку соодветна постапка за набавка. Обуките ќе се спроведуваат на територијата на целата држава.

Критериуми за учество на барателите на работа во оваа мерка:

- Млади лица на возраст до 29 години;
- Евидентирани како активни баратели на работа и изработен индивидуалниот план за вработување;
- Завршено најмалку средно образование.

6.3 Мотивациски обуки

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | Да се зголеми мотивираноста и самовербата кај невработените лица активно да бараат работа и да се обезбедат совети и насоки за користење на услугите достапни во АВРМ |
| Опис | Советувања и обуки на невработените лица за техниките на барање работа (индивидуални и групни сесии) |
| Опфат на корисници | 8.000 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа: млади лица на возраст до 29 години, со предност на лица со ниски квалификации и долгорочно невработени лица |
| Потребни средства | 2.688.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Во мотивациските обуки ќе се вклучат млади невработени лица на возраст до 29 години (со предност на лицата со ниски квалификации) и долгорочно невработени лица од евиденцијата на невработени лица на АВРМ.

Целта на мотивациските обуки е да се зголеми мотивираноста на невработените лица активно да бараат работа. Обуките треба да допринесат да се зајакне самовербата на невработените лица, преку зголемување на нивната информираност и едукација за техниките за барање работа. Во текот на обуките невработените лица ќе се запознаваат со активните програми и мерки за вработување и услугите кои можат да ги добијат од АВРМ и ќе бидат мотивирани за користење на истите.

Мотивирањето на невработените лица во процесот на барање на работа ќе се реализира преку индивидуално советување и обука (врз основа на проценка и утврдена потреба од индивидуален приод во работењето со невработеното лице), како и преку групни мотивациски обуки низ работилници.

Организација на мотивациските обуки:

- Мотивациските обуки ќе се реализираат во сите центри за вработување според планот за реализација на мотивациските обуки во АВРМ, за 2017 година.
- Бројот на обуките што ќе ги реализираат центрите за вработување ќе биде прилагоден на бројот на невработените лица од евиденција на невработени лица што ги опфаќа центарот за вработување.
- Секој центар за вработување ќе биде задолжен да одржи најмалку 3 мотивациски обуки месечно, со тенденција на зголемување на бројот на обуките и вклучените лица, во зависност од бројот на евидентирани лица, интересот и потребите на невработените лица и условите и големината на центарот за вработување.
- Учесниците во обуките ќе бидат невработени лица од евиденцијата на невработени лица на АВРМ.
- Учесниците ќе бидат вклучени во обуките врз основа на искажаниот интерес за учество од страна на невработените лица, врз основа на советувањето и препораките од Индивидуалниот план за вработување на лицето и др.

- За информирање и повикување на учесниците ќе се користат писмени известувања, телефонски контакти, СМС пораки, информации на Веб порталот на АВРМ и др.
- Обуките ќе се реализираат во групи според следните категории на невработени лица: групи со млади невработени лица, со долгорочно невработени лица, како и групи со невработени лица кои не припаѓаат на наведените категории но искажале потреба и интерес за учество.
- Големината на групите за обука ќе се определува според условите во центарот за вработување (од 10 до 25 учесници во група)
- Обуките ќе се реализираат според Програмата за реализација на мотивациски обуки.
- Обуките ќе се реализираат во работните клубови од страна на вработените во центрите за вработување.

Очекувани ефекти од реализацијата на овие обуки се зголемена информираност, интерес и мотивација за вклучување во активните мерки за вработување и услугите на АВРМ, како и во други активности за активно барање работа. Со оглед на тоа што ефектите од обуките се долгорочни, истите ќе допринесат кон зајакнување на мотивацијата на невработените лица за понатамошен развој на нивните вештини за вработување. Постигнатите резултати ќе се следат преку бројот на учесниците во мотивациските обуки и статусот на вработеност на лицата во периодот по завршените обуки.

| Мотивациски обуки – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ | |
|---|---|
| Цел | Да се зголеми мотивираноста и самодовербата кај невработените млади лица активно да бараат работа и да се обезбедат совети и насоки за користење на услугите достапни во АВРМ |
| Опфат на корисници | 2.400 невработени млади лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 806.400,00 денари |

6.4 Посредување при вработување

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Да се олесни поврзувањето на понудата и побарувачката на работна сила |
| Опис | Советување и помош за работодавачите при идентификување и вработување на работници (опис и формулација на работното место, првичен избор на кандидати за работа и организирање интервјуа за работа и др.) |
| Опфат на корисници | 3.000 барања за посредување при вработување |
| Потребни средства | 1.008.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

АВРМ дава услуги за посредување при вработување со цел да ги задоволи потребите на работодавачите, преку идентификување и упатување на соодветни кандидати за слободните работни места. Оваа услуга не ја вклучува државната и јавната администрација и го опфаќа посредувањето при вработувањето само за работодавачите од приватниот сектор.

Посредувањето при вработување го врши Центарот за вработување на подрачјето каде се наоѓа седиштето на работодавачот. Центарот за вработување го спроведува посредувањето по добивање на Барање за посредување од страна на работодавачот. Оваа услуга опфаќа советување и помош на работодавачите преку пребарување на кандидати за слободни работни места од евиденцијата на невработени лица, спроведување на пред-селекција, упатување кај работодавачот на интервју за вработување и др. Процесот на посредување при вработување по едно барање треба да биде завршен најдоцна за 35 дена од денот на поднесување на истото.

Овој процес ги зема предвид барањата и очекувањата на работодавачите и има за цел полесно поврзување на понудата и побарувачката на работна сила.

Ефектите од посредувањето при вработување се зголемен број на вработувања на невработените лица и задоволување на потребите на работодавачите со квалитетна работна сила, според нивните потреби и барања. Успешната реализација на посредувањето ќе ја зајакнува соработката со работодавачите и зголемен број на нови вработувања. Ефектите ќе се следат преку бројот на доставените барања за посредување при вработување од работодавачите до АВРМ, бројот на бараните работници, бројот на позитивно решените барања за посредување при вработување, бројот на вработени невработени лица преку посредувањето на АВРМ и др.

6.5 Услуги за работодавачите

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | На работодавачите да им се понудат квалитетни услуги за задоволување на нивните потреби од работна сила. |
| Опис | Услугите за работодавачите вклучуваат информирање, советување и обезбедување можности за користење на услугите и активните програми и мерки за вработување, како и поволности за вработување на невработените лица достапни преку АВРМ, совети за вработување, совети од областа на трудовото законодавство, учество во разни форми на соработка како Форуми за работодавачи, Саеми за вработување и др. |
| Опфат на корисници | 5.000 работодавачи |
| Потребни средства | 1.680.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Услугите за работодавачите имаат за цел на работодавачите да им обезбедат ефикасен пристап до квалитетна работна сила.

Услугите за работодавачите опфаќаат:

- Континуирано и навремено информирање и советување за услугите програмите и мерките за вработување кои ги спроведува АВРМ
- Континуирано и навремено информирање и советување за начинот на користењето на поволностите за работодавачите при вработувањето на невработените лица
- Континуирано известување и информирање на работодавачите за сите тековни активности и услуги кои можат да ги користат од АВРМ, преку печатени и електронски медиуми и сл.
- Советување за вработување на невработените лица преку посредување при вработување
- Информирање за состојбите на пазарот на трудот
- Појаснување на правната регулатива во врска со потребите и услугите за работодавачите
- Организирање на заеднички настани со работодавачите за унапредување на соработката со АВРМ и за задоволување на нивните потреби и др.

Соработката со работодавачите ќе се реализира преку посети кај работодавачите и низ средби во центрите за вработување. Исто така, работодавачите ќе ги користат он-лајн услугите на АВРМ. Подобра информираност за услугите за работодавачите ќе се обезбедува и преку Веб порталот на АВРМ и Порталот со мобилна апликација ПРВ.мк.

Со работодавачите ќе се организираат заеднички активности како што се: Саеми за вработување, Форуми за работодавачи и други заеднички активности кои имаат за цел да се согледаат потребите на работодавачите во врска со вработувањето и постојано да се создаваат услови за задоволување на нивните потреби од работна сила.

Ефектите од активностите во рамките на оваа услуга ќе се следат преку бројот и видот на одржаните посети и средби со работодавачите, нивната информираност и интересот за користење

на услугите и активните програми и мерки за вработување кои ги спроведува АВРМ, учеството во Форумите за работодавачите и Саемице за вработување, како и во другите настани и активности кои ќе бидат организирани за да им се олесни пристапот и користењето на услугите на АВРМ.

6.6 Подготовка за вработување и за работа

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Младите невработени лица да усвојат знаења и да развијат вештини што се бараат на пазарот на трудот како подготовка за вработување и за работа, за да им се овозможи полесна и побрза интеграција на пазарот на трудот |
| Опис | Обука обезбедена од вработените на АВРМ за личен развој, развој на вештини за барање работа; комуникациски вештини, соодветно однесување на работно место, тимска работа и лидерство, безбедност, права и обврски на работа, и финансиски вештини |
| Опфат на корисници | 3.000 невработени млади лица до 29 години евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 1.008.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Цел на оваа услуга е младите невработени лица да усвојат знаења и да развијат вештини што се бараат на пазарот на трудот како подготовка за вработување и за работа, за да им се овозможи полесна и побрза интеграција на пазарот на трудот.

Целна група се млади лица на возраст од 18-29 години, кои бараат работа и лица со попреченост и се на евиденција на невработени лица на АВРМ.

Учесниците ќе бидат информирани и вклучувани во обуките преку писмени известувања на информативните табли во центрите за вработување, повикување на лица од центрите за вработување, вклучување на невработените лица врз основа на нивниот искажан интерес и со вклучување на лица на кои обуките ќе им бидат препорачани во рамките на нивните Индивидуални планови за вработување како и низ советувањето, како дел од услугите за поддршка и др.

Услугата ќе се реализира преку спроведување на повеќедневни обуки на невработени лица според програмата “Подготовка за вработување и за работа”. Обуките овозможуваат стекнување на нови знаења и вештини и се реализираат во траење од 25 часа преку следните модули: Воведен модул; Личен развој; Вештини за барање работа; Комуникациски вештини; Соодветно однесување на работното место; Тимска работа и лидерство; Безбедност, права и обврски на работа и Финансиски вештини. Во текот на обуките ќе се обработуваат и содржините од програмата “Учење преку работа“ а ќе добиваат и дополнителни обуки за презентационски вештини.

Обуката “Подготовка за вработување и за работа“ за невработените лица, ја реализираат вработените во центрите за вработување во работните клубови на АВРМ. Обуките ќе се реализираат низ работилници со користење на методи кои им се блиски на младите и се ефикасни за едукација и усвојување на нови вештини на интерактивен начин. Покрај тоа обуките во групи треба да допринесат за учење преку размена на искуства кои се однесуваат на успешно снаоѓање на пазарот на трудот и развивање на успешна комуникација помеѓу учесниците, како и помеѓу учесниците со вработените од АВРМ, како предуслов за понатамошна успешна меѓусебна соработка во процесот на активно барање на работа.

По завршувањето на обуките учесниците, невработените лица добиваат соодветен сертификат за учество во обуката.

Очекувани резултати се овие обуки да допринесат за вклучување на 3000 невработени млади лица кои ќе бидат обучени според програмата “Подготовка за вработување и за работа”. Обуките ќе допринесат за нивно активирање во процесот на активно барање на работа, зголемена мотивација за вклучување во мерките и услугите за вработување, развиени вештини за успешна интеграција на пазарот на трудот и др. Со оглед на тоа што ефектите од обуките се долгорочни, се очекува истите да допринесат кон зголемување на бројот на нови вработувања и зајакнување на вработливоста на младите што ќе им користи во понатамошните активности за вработување. Успешноста на реализацијата на оваа услуга ќе се утврдува преку следните индикатори: број на вклучени млади лица во обуките и статус на вработеност на учесниците.

6.7 Обука за животни вештини и мотивација

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | Невработените лица да развијат вештини што се бараат на пазарот на трудот како подготовка за вработување и за работа, за да им се овозможи полесна и побрза интеграција на пазарот на трудот |
| Опис | Обука обезбедена од вработените на АВРМ за личен развој, развој на вештини за барање работа, комуникациски вештини, соодветно однесување на работно место, тимска работа и др. |
| Опфат на корисници | 2.000 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа од кои 1000 лица корисници на социјална парична помош |
| Потребни средства | 5.000.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ – Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ, МТСП, ЦСР |

Услови и критериуми

Целта е преку обука за животни вештини и мотивација на евидентираните невработени лица и корисници на социјална парична помош да се развијат вештини што се бараат на пазарот на трудот како подготовка за вработување и за работа.

Обуките ќе се реализираат од вработените во центрите за вработување и Центрите за социјална работа, кои претходно ќе бидат обучени од приватна куќа ангажирана по пат на јавна набавка од страна на АВРМ.

Обуките овозможуваат првенствено да ги мотивираат невработените лица активно да се вклучат во процесот на барање на работа. Истовремено обуките ќе допринесат да се развијат следните вештини и знаења кои им се потребни при барање на работа: вештини за личен развој, вештини за барање работа, комуникациски вештини, прилагодување и управување со промени, решавање на проблеми, соодветно однесување на работното место, тимска работа, работна етика и др.

Очекувани резултати се преку овие обуки невработените лица да бидат поттикнати и охрабрени да учествуваат во активните програми/мерки и услуги за вработување, како и да им помогнат полесно да го добијат и задржат работното место.

6.8 Професионална ориентација и кариерно советување

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | Невработените лица кои бараат работа, да се стекнат со вештини за истражување на можностите за кариера, вештини за барање работа и планирање на сопствениот кариерен развој |
| Опис | Професионална ориентација и кариерно советување преку примена на техники за проценка на карактеристиките на невработените лица, индивидуално и групно советување и планирање на кариерниот развој, изработка на кариерни планови и др. |
| Опфат на корисници | 1.800 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 604.800,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Професионалната ориентација и кариерното советување ќе бидат насочени кон невработени лица и млади лица на возраст од 18-29 години, кои бараат работа и се на евиденција на невработени лица на АВРМ.

Целта на професионалната ориентација и кариерното советување е да им се помогне на невработените лица да се стекнат со вештини за истражување на можностите за кариера, вештини за барање работа и планирање на сопствениот кариерен развој. Исто така, овие услуги треба да им помогнат да ги зајакнат вештините за планирање и управување со сопствената кариера, помош при изборот на занимање и при вработување, како дополнителна помош и поддршка на лицата при усогласувањето на потенцијалите на кандидатите за вработување (знаења, вештини и други карактеристики на личноста.) со реалните состојби и потреби на пазарот на трудот.

Услугата ќе се реализира во центрите за вработување преку следните активности:

- Давање информации (индивидуално или групно со користење на материјали во печатена или електронска форма)
- Работилници за групно кариерно советување
- Користење на алатки за самопомош кои треба да им помогнат на корисниците да донесуваат одлуки и да стекнуваат вештини за управување со сопствениот кариерен развој
- Примена на алатки и техники за проценка (пр. Батеријата на инструменти за професионална ориентација) за испитување на лични карактеристики кои се потребни за вработување и други техники кои ќе им овозможат на невработените лица да направат проценка и да ги осознаат сопствените капацитети за вработување и потреби од понатамошен развој.
- Индивидуално кариерно советување и изработка на кариерни планови и др.

Успешната реализација на оваа услуга ќе обезбеди зголемен интерес и учество на невработените лица кои ќе развијат вештини и способности за самопроценка и проценка на можностите за вработување, зголемена информираност на лицата, развој на вештини за планирање и реализација на активности за барање работа и планирање на сопствениот кариерен развој. Услугата треба да овозможи и мотивирање на лицата и развој на способности и вештини за успешно интегрирање на пазарот на трудот и вработување. Постигнатите резултати ќе се следат преку бројот на учесниците во активностите од оваа услуга и статусот на вработеност во периодот по добивањето на услугата.

Професионална ориентација и кариерно советување – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ

| | |
|---------------------------|---|
| Цел | Невработените лица кои бараат работа, да се стекнат со вештини за истражување на можностите за кариера, вештини за барање работа и планирање на сопствениот кариерен развој |
| Опфат на корисници | 540 невработени млади лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа |
| Потребни средства | 181.440,00 денари |

6.9 Услуги за активирање на поединците изложени на ризик од социјално исклучување

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | Да се зголеми пристапот и учеството на лицата изложени на ризик од социјално исклучување до услугите и програмите за вработување достапни во АВРМ |
| Опис | Преку активности на терен ќе бидат ангажирани, ментори и тренери во идентификување на невработени лица кои покажуваат интерес да се вклучат на пазарот на труд, нивно анимирање, мотивирање, промоција на можностите за вработување и дополнителна обука, вработување, самовработување, поддршка на кандидатите после вработувањето или регистрирањето на сопствен бизнис и следење на успешноста на кандидатите |
| Опфат на корисници | 1.000 невработени лица евидентирани во АВРМ како активни баратели на работа кои се припадници на групи во ризик од социјално исклучување |
| Потребни средства | 2.916.000,00 денари |
| Извори на средства | 1.692.000,00 Буџет на АВРМ активни програми и мерки за вработување кон УНДП 1.224.000,00 Буџет на УНДП |
| Надлежна институција | АВРМ, МТСП, УНДП, РИЦ |

Услови и критериуми

Услугите ќе бидат насочени кон сите невработени Роми и лица под ризик од социјална исклученост. Невработените лица ќе имаат пристап до тимот на тренери и ментори, кои ќе бидат ангажирани во локалните заедници да ги мотивираат и редовно информираат за можностите за вработувања или за подобрување на професионалните капацитети, што се нудат во локалната заедница или преку националните програми и мерки за вработување.

Оваа услуга првенствено ќе се насочи кон корисниците на социјална помош, долгорочно невработените и другите групи кои се соочуваат со конкретни пречки за влез на пазарот на трудот, пред да се упатат во активните програми на пазарот на трудот.

Процесот на помош при барање на работа ќе се подобри преку новата алатка – Индивидуален план за вработување (ИПВ) за тешко вработливи лица/лица под ризик, развиена во соработка со Меѓународна организација на трудот (МОТ).

Истовремено, на невработените лица под ризик од социјално исклучување ќе им бидат идентификувани знаењата, квалификациите и вештините со кои располагаат и ќе бидат упатувани кон соодветните програми расположливи или преку Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот или другите можности за подобрување на квалификациите или комплетирање на образованието што се нудат преку системот на неформално образование. Програмата ќе спроведува индивидуален пристап во зависност од специфичните потреби на потенцијалните корисници.

Тренерите и менторите ќе бидат обучени и редовно информирани за можностите за вработувања или за подобрување на професионалните капацитети и тесно ќе соработуваат со одговорните лица во АВРМ-центри за вработување, ЦСР, РИЦ за добивање подетални информации.

| Услуги за активирање на поединците изложени на ризик од социјално исклучување – МЛАДИ ДО 29 ГОДИНИ | |
|---|---|
| Цел | Да се зголеми пристапот и учеството на младите лица изложени на ризик од социјално исклучување до услугите и програмите за вработување достапни во АВРМ |
| Опфат на корисници | 300 невработени млади лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа |
| Потребни средства | 874.800,00 денари |

6.10 Едукација за користење на он-лајн услугите на АВРМ

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | Да се подобри пристапот и да се зајакне користењето на он-лајн услугите на АВРМ |
| Опис | Услугата ќе овозможи да се едуцираат корисниците на услугите на АВРМ кои вршат услуги за други клиенти, како подобро да го користат он-лине системот на АВРМ. Едукацијата ќе ја вршат вработени во АВРМ во соработка со претставници на Стопански комори, Организации на работодавачи и др. |
| Опфат на корисници | 200 |
| Потребни средства | 900.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Едукација за користење на он-лине услугите на АВРМ, ќе се реализира преку електронски медиумски настапи на вработени лица од АВРМ/центри за вработување на кои ќе се врши детално објаснување на лицата и правните субјекти за сите он-лајн услуги кои можат да ги добијат од АВРМ.

Он-лајн услугите, АВРМ ќе ги промовира во соработка со претставници од Стопанските комори, организации на работодавачи, преку директни посети, како и преку следните активности на центрите за вработување:

- Организирање на Форуми со работодавачи на кои детално ќе се опишат и појаснат можностите и поволностите од користењето на овие услуги.
- Групни средби со корисниците на услугите на АВРМ, со едукација и промоција на он-лајн услугите во центрите за вработување.
- Организирање на Инфо-средби со невработени лица во чија редовна програма ќе се вгради промоција и едукација за користењето на овој вид услуги.
- Организирање на медиумски настапи на електронски медиуми, спотови, реклами и др. во врска со промоција и едукација за користење на овој вид услуги на АВРМ
- Организација на обуки за правни субјекти за користењето на овој вид услуги.

Очекувани ефекти од реализацијата на оваа услуга се зголемена свесност кај корисниците на услугите на АВРМ, за поволностите кои се обезбедуваат со користењето на он-лајн услугите. Исто така работодавачите, невработените лица и другите корисници ќе бидат подобро информирани и едуцирани за начинот на нивното користење со што ќе се зголеми и нивната мотивација за користење на истите. Ефектите ќе се следат преку бројот на спроведените промотивни и едукативни активности како и преку бројот на корисниците на он-лајн услугите на АВРМ.

6.11 Саеми за вработување

| | |
|-----------------------------|--|
| Цел | Преку одржување на Саеми за вработување да им се овозможи на работодавачите обезбедување на работна сила согласно нивните потреби, како и да се создадат можности за успешно претставување на пазарот на трудот и вработување за невработените лица. |
| Опис | АВРМ ќе организира Саеми за вработување на кои работодавачите и невработените лица имаат можност да се претстават и да остварат контакти за да се создадат услови за вработување на невработените лица, односно да се олесни нивната интеграција на пазарот на трудот. |
| Опфат на корисници | Работодавачи, невработени лица, институции, провајдери на обуки, ученици и др. |
| Потребни средства | 7.000.000,00 денари |
| Извори на средства | Буџет на АВРМ - Потсметка за активни мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

АВРМ во 2017 година ќе организира вкупно 7 Саеми за вработување во следните градови Скопје (2), Штип (1), Струмица (1), Кавадарци (1), Битола (1) и Тетово (1). За таа цел АВРМ ќе спроведе постапка за јавна набавка на услуги за обезбедување на логистичка поддршка за реализација на Саеми за вработување надополнети со Форуми за работодавачи и Инфо средби со млади лица.

Организацијата на Саеми за вработување ќе им се овозможи на работодавачите обезбедување на квалитетна работна сила согласно нивните потреби. На Саеми ќе можат да учествуваат сите работодавачи кои ќе искажат интерес за учество. Во текот на Саеми, работодавачите ќе имаат можност на поставените штандови да ги презентираат својата дејност, производите, услугите и сите други аспекти од нивното работење пред сите присутни (невработени лица, други работодавачи, институции, провајдери на обука и сл.). Исто така работодавачите ќе имаат можност и да остварат контакти со голем број на невработени лица - потенцијални работници, да ги интервјуираат и да добијат нивни биографии (CV).

Во текот на овие организирани настани, невработените лица имаат можност да остварат директен контакт со работодавачите и да се запознаат со можностите за вработување или обука и практиканство, да се претстават пред работодавачите, да закажат интервју, остават работна биографија (CV) и мотивационо писмо. Ќе имаат можност и да добијат информации за побаруваните занимања и воопшто за состојбите на пазарот на трудот, како и да добијат информации за услугите и активните програми и мерки за вработување во кои можат да се вклучат преку АВРМ.

Една од можностите на Саеми е и преку директни контакти со компаниите, учениците од завршните одделенија од основните и средните училишта да се запознаат со различни занимања и со тоа да се влијае на нивно професионално ориентирање кон одредени занимања, преку примери на успешни бизниси.

Во рамките на овие саемски манифестации ќе бидат организирани и Форуми со работодавачи. На истите преку дискусии и примена на прашалници ќе се испитуваат мислењето

на работодавачите за состојбите на пазарот на трудот, услугите и активните мерки кои ги добиваат од АВРМ, како и за проблемите со кои се соочуваат при обезбедувањето на работна сила и сл., со цел да се планираат активности со кои ќе се допринесе за нивно успешно надминување.

Како дел од активностите ќе бидат организирани и Инфо средби со млади невработени лица, на кои ќе добијат информации за активните мерки и услугите за вработување кои ги спроведува АВРМ и други информации. Исто така, ќе се мотивираат и ќе им се овозможи дополнителна поддршка во процесот на активно барање на работа.

Форумите за работодавачи и Инфо средбите за млади ќе бидат организирани покрај планираните во рамките на 7-те Саеми за вработување и во сите други градови во кои АВРМ има центри за вработување (вкупно 30).

Од реализацијата на Саеми за вработување се очекуваат долгорочни ефекти како што се зголемен интерес кај работодавачите за отварање на нови работни места, вклучување на поголем број работодавачи и невработени лица во активните програми и мерки за вработување и услуги за вработување и понатамошно зголемување на вработувањето на невработените лица. АВРМ преку директна комуникација со работодавачите ќе воспостави систем на континуирано следење на ефектите од спроведените активности (број на реализирани интервјуа за вработување со невработени лица од учесниците на Саеми, број на планирани вработувања, број на вработени лица и др.)

7. АНКЕТА ЗА ПОТРЕБА ОД ВЕШТИНИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

7. Анкета за потреба од вештини на пазарот на трудот

| | |
|-----------------------------|---|
| Цел | Цел на анкетата за потреба од вештини на пазарот на трудот е да се обезбедат одредени краткорочни показатели за очекувањата на работодавачите во однос на новите вработувања и потребите од вештини со кои треба да располагаат лицата, како истите би можеле да бидат конкурентни на пазарот на трудот. |
| Опис | Преку анкетирање на работодавачите од приватниот сектор ќе се обезбедат информации за нивните потреби од нови вработувања во наредните 6 до 12 месеци; потребите од занимања на планираните нови вработувања и потребите од вештини со кои треба да располагаат кандидатите за планираните нови вработувања |
| Опфат на корисници | 3.000 работодавачи од приватниот сектор |
| Потребни средства | 3.000.000,00 денари |
| Извори на средства | АВРМ – Потсметка за активни програми и мерки за вработување |
| Надлежна институција | АВРМ |

Услови и критериуми

Со анкетното истражување за потреба од вештини на пазарот на трудот треба да бидат опфатени најмалку 3000 работодавачи од приватниот сектор со 7 и повеќе вработени.

Анкетирањето ќе го спроведе истражувачка куќа избрана по пат на јавна набавка според методот на теренска и/или телефонска анкета, со прибирање на информации од работодавачите, врз основа на однапред подготвен прашалник.

Сознанијата добиени од анкетното истражување за анализа на потребите од вештини на пазарот на трудот, ќе се користат при креирање на активни програми и мерки за подготовката за вработување, кои имаат за цел подигање на вештините на невработените лица, заради зголемување на нивната конкурентност на пазарот на трудот и побрзо вработување.

III. ПРОМОЦИЈА

Со цел да се обезбеди навремено информирање на работодавачите и невработените лица за услугите што ги испорачува АВРМ и центрите за вработување и транспарентност на процесите на сите активни програми и мерки од Оперативниот план, промотивните активности ќе се реализираат преку:

Медиуми, кои ќе бидат главни партнери во пласирањето на информации, афирмативни објави преку контактни емисии во најгледаните ТВ програми, најслушаните радио станици и најчитаните печатени изданија. Емисијата **Пазар на труд**, ќе продолжи да се реализира на државниот ТВ сервис.

Настани, што ќе овозможат директен контакт со целните групи и на тој начин ќе обезбедат пласирање на информациите „од прва рака – на право место“. За таа цел, според однапред дефиниран и одобрен работен план, ќе се организираат тематски настани на национално и локално ниво.

Продукција, што ќе се организира според однапред дефиниран план и истата ќе обезбеди различни печатени, дигитални или електронски производи, (веб-банери, онлајн реклами, телевизиски и радио-спот, контактни емисии, изданија на весници) и ќе опфатат користење на социјалните и пеер-мрежи (Фејсбук, ЛинкедИн и Твитер).

СМС и електронски пораки (Е-маил), ќе се користат континуирано за навремено информирање на невработените лица и работодавачите за услугите за вработување и активните програми и мерки за вработување.

Со цел обезбедување на навремено информирање на невработените лица и работодавачите, промотивните активности ќе се реализираат континуирано. Планирањето и управувањето на промотивните активности ќе бидат под надлежност на работната група во која има претставници од сите партнери во имплементацијата (МТСП, АВРМ, МОН, АППРМ, УНДП). Промотивните активности ќе се однесуваат на продолжување на спроведување на проектите **“Форуми со работодавачи“**, **“Инфо средби со млади“**, **Саеми за вработување** и сл.

Инфо-клубовите, отворени на Универзитетот Кирил и Методиј-Скопје, Државниот Универзитет-Тетово, Универзитетот Гоце Делчев-Штип и Климент Охридски Битола, ќе продолжат континуирано да ги информираат младите лица во завршните години од студирањето со можностите за вработување. Инфо клубот претставува „фокус точка“ за презентирање на можностите за практиканство, вработувања во бизнис секторот, остварување на инфо средби помеѓу претставници на бизнис заедницата и студентите.

Преку редовно ажурирање на порталот на АВРМ www.avrm.gov.mk мобилната апликација www.PR.V.mk (за Android OS) младите ќе бидат во постојан контакт со состојбите на пазарот на трудот, можностите за практиканство, прво работно искуство и стипендирање. Во насока на активно ажурирање на податоците од мобилната апликација, ќе се воспостави динамична врска помеѓу базата на податоци на АВРМ и мобилната апликација.

IV. СЛЕДЕЊЕ НА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА ОПЕРАТИВНИОТ ПЛАН

Следењето на спроведувањето на Оперативниот план има за цел да обезбеди навремени и точни информации за напредокот и постигнатите резултати.

За овие потреби ќе биде подготвена сеопфатен план за мониторинг заради мерење на постигнувањето на целите на програмата, нивниот придонес во создавањето на нови работни места, зголемувањето на вработливоста и интеграцијата на лицата во ризик од исклучување, како и на ефикасноста при користењето на ресурсите.

Следењето на Оперативниот план ќе се одвива на две нивоа:

1. Секојдневното следењето на активностите од Оперативниот план ќе го вршат центрите за вработување и Агенцијата за вработување, а за програмите организирани од партнерите во имплементацијата, следењето на активностите ќе го вршат центрите за вработување и централната служба на Агенцијата за вработување во координација со партнерот за имплементација.

2. АВРМ и партнерите за имплементација ќе доставуваат извештаи до Министерството за труд и социјална политика, на квартална основа. На крајот на годината ќе се изготви конечен извештај подготвен за секоја програма/мерка, услуга вклучувајќи и предлози за можни измени и подобрувања во следниот плански период.

Со цел да се обезбеди транспарентност на процесите, во клучните точки од имплементација на програмите и мерките за вработување, надлежните институции ќе вршат проверка на точноста на добиените податоци и информации од страна на кандидатите, вклучувајќи и посети за проверка на терен.

Со цел да се добијат навремени информации за тоа дали програмите и мерките за вработување се спроведуваат во согласност со предвидените цели и временската рамка на Оперативниот план, ќе бидат поставени јасни одредници за следење на напредокот во форма на цели, индикатори и одредена временска рамка- календар за имплементација на специфични активности. Со ова ќе се овозможи подготовка на навремени и систематизирани извештаи за сите важни аспекти и чекори во имплементација на програмите/мерките, услугите и исто така ќе се обезбедат информации за дистрибуција на учесниците во програмите според нивната возраст, пол, етничка припадност, образование итн.

За да се оцени квалитетот и ефикасноста на услугите обезбедени од страна на консултантите, работодавачите, спроведувачите на обуки, ќе се спроведат кратки истражувања и/или анкети на случајно избран примерок. Одговорните лица во центрите за вработување ќе организираат дискусии со фокус групи составени од кандидатите со цел да се добијат информации за задоволството односно незадоволството од добиените услуги.

V. ФИНАНСИСКА РАМКА

Табела 1: Вкупен буџет и опфат на лица со ОП 2017 година

| | Услуги и активни програми на пазарот на труд | Бр. на опфатени лица | Потребни средства |
|----|---|----------------------|-----------------------|
| 1 | Програма за самовработување | 1.200 | 313.354.350,00 |
| 2 | Субвенционирање на вработување | 5.631 | 229.642.650,00 |
| 3 | Обуки | 6.970 | 218.121.100,00 |
| 4 | Општинско корисна работа | 150 | 7.170.000,00 |
| 5 | Пилот програми | 0 | 4.926.000,00 |
| 6 | Услуги за вработување | 27.200 | 34.774.800,00 |
| 7 | Анкета за потреба од вештини на пазарот на трудот | 0 | 3.000.000,00 |
| 8 | Промоција на програми и мерки од ОП 2017 | 0 | 5.118.900,00 |
| 9 | Јавни соопштенија и огласи | 0 | 500.000,00 |
| 10 | Исплата за обврски кон ОП 2016 | | 56.600.000,00 |
| | Вкупно | 39.030 | 873.207.800,00 |

Табела 2: Извори на средства за спроведување програмите

| | Извори на финансирање | МКД |
|---|--|-----------------------|
| 1 | АВРМ – Потсметка за активни програми и мерки за вработување | 250.177.000,00 |
| 2 | АВРМ – Буџет | 11.748.800,00 |
| 3 | АВРМ - Потсметка на Посебниот фонд за лицата со инвалидност | 185.644.650,00 |
| 4 | АВРМ – (Потсметка за активни програми и мерки за вработување) исплатени кон УНДП | 304.399.000,00 |
| 5 | ИПА Директен грант кон АВРМ | 79.390.000,00 |
| 6 | Буџет на УНДП | 4.030.000,00 |
| 7 | Буџет на МТСП кон АВРМ (Светска Банка) | 8.000.000,00 |
| 8 | Буџет на МОТ | 2.463.000,00 |
| 9 | АВРМ - Потсметка на Посебниот фонд за лицата со инвалидност кон УНДП | 27.355.350,00 |
| | Вкупно | 873.207.800,00 |

Табела 3. Програми, мерки и услуги за вработување, според вид, насоченост и распределба на средства

| I. ОПФАТ НА НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА ПРЕКУ АКТИВНИ ПРОГРАМИ И МЕРКИ | Број на лица | Средства (денари) |
|--|---------------------|--------------------------|
| 1.1 Програма за самовработување | 1050 | 285.999.000,00 |
| 1.2 Програма за самовработување на лица со попречености | 150 | 27.355.350,00 |
| 2.1 Поддршка на нови работни места во микро и мали претпријатија | 200 | 18.400.000,00 |
| 2.2 Програма за условен паричен надоместок за субвенционирано вработување на лица во социјален ризик | 21 | 8.000.000,00 |
| 2.3 Субвенционирано вработување „Проект Македонија вработува“ | 5.000 | 507.540.000,00 |
| 2.4 Субвенционирани работни места за лицата со инвалидност | 300 | 183.100.650,00 |
| 2.5 Поддршка за брзорастечки фирми - Газели | 30 | 6.642.000,00 |
| 2.6 Финансиска поддршка за отворање на приватни детски градинки | 40 | 6.000.000,00 |
| 2.7 Финансиска поддршка за отворање на приватни домови за стари лица | 40 | 7.500.000,00 |
| 3.1 Обука кај познат работодавач | 400 | 11.335.600,00 |
| 3.2 Обука на работното место со субвенционирано вработување | 440 | 62.040.000,00 |
| 3.3 а) Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот (ИПА) | 260 | 16.072.000,00 |
| 3.3 б) Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот (АВРМ) | 250 | 13.700.000,00 |
| 3.3 в) Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот(за лица со инвалидитет) | 30 | 2.544.000,00 |
| 3.4 Обука за напредни ИТ вештини | 440 | 36.531.000,00 |
| 3.5 Обука за возачи за Ц, Д и Е - категорија | 194 | 4.410.000,00 |
| 3.6 Обука за стекнување на вештини од стари занаети | 60 | 6.240.000,00 |
| 3.7а) Практиканство 1 | 1.000 | 18.915.000,00 |
| 3.7 б) Практиканство 2 | 0 | 0,00 |
| 3.8 а) Обука за основни вештини (странски јазици) | 1.000 | 6.000.000,00 |
| 3.8 б) Обука за основни вештини (компјутери) | 1.000 | 5.000.000,00 |
| 3.8 в) Обука за странски јазици со сертификати | 1.000 | 15.000.000,00 |
| 3.9 Обука за стекнување квалификации според моменталните потреби на пазарот на труд(сектор услуги и индустрија) | 30 | 2.806.000,00 |
| 3.10 Обука и советување за претприемништво за млади | 950 | 17.527.500,00 |
| 4. Општинско-Корисна работа | 150 | 7.170.000,00 |
| 5. Развој и имплементација на пилот програми за млади според локалните потреби | 0 | 4.926.000,00 |
| 6. Анкета за потреба од вештини на пазарот на трудот | 0 | 3.000.000,00 |
| | 14.035 | 776.214.100,00* |
| *Во вкупната пресметка на износ на средства не се вклучени предвидените ослободувања од мерка 2.3 Проект „Македонија вработува“ | | |
| II. ОПФАТ НА НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА СО УСЛУГИ | Број на лица | Средства (денари) |
| 6.1 Помош при барање работа | 10.000 | 3.360.000,00 |
| 6.2 Обука за вработување и барање работа | 1.400 | 8.610.000,00 |
| 6.3 Мотивациони обуки | 8.000 | 2.688.000,00 |
| 6.4 Посредување за вработување (3.000 барања за посредување) | 3.000 | 1.008.000,00 |
| 6.5 Услуги за работодавачите (посета на 5.000 работодавачи) | 5.000 | 1.680.000,00 |
| 6.6 Подготовка за вработување и за работа | 3.000 | 1.008.000,00 |

| | | |
|---|----------------|-----------------------|
| 6.7 Обуки за животни вештини и мотивација | 2.000 | 5.000.000,00 |
| 6.8 Професионална ориентација и кариерно советување | 1.800 | 604.800,00 |
| 6.9 Вклучување на ранливи категории на Пазарот на трудот | 1.000 | 2.916.000,00 |
| 6.10 Едукација за користење на он-лине услугите на АВРМ | 200 | 900.000,00 |
| 6.11 Саеми за вработување | 0 | 7.000.000,00 |
| | 27.200* | 34.774.800,00 |
| *Во вкупниот број на опфатени лица не се пресметуваат ставките бод број 6.4, 6.5 и 6.10, бидејќи не се однесуваат на невработени лица туку на правни субјекти | | |
| I + II. ВКУПЕН ОПФАТ НА НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА И СРЕДСТВА: | 41.235 | 810.988.900,00 |

Табела 4. ОПФАТ НА МЛАДИ ЛИЦА ДО 29 ГОДИНИ - Програми, мерки и услуги за вработување, според вид, насоченост и распределба на средства

| I. ОПФАТ НА МЛАДИ ЛИЦА ДО 29 ГОДИНИ ПРЕКУ АКТИВНИ ПРОГРАМИ И МЕРКИ | Број на лица | Средства (денари) |
|---|---------------------|--------------------------|
| 1.1 Програма за самовработување | 315 | 85.799.700,00 |
| 1.2 Програма за самовработување на лица со инвалидитет | 45 | 8.206.605,00 |
| 2.1 Поддршка на нови работни места во микро и мали претпријатија | 60 | 5.520.000,00 |
| 2.2 Програма за условен паричен надоместок за субвенционирано вработување на лица во социјален ризик | 35 | 4.718.000,00 |
| 2.3 Субвенционирано вработување „Проект Македонија вработува“ | 0 | 0,00 |
| 2.4 Субвенционирани работни места за лицата со инвалидност | 0 | 0,00 |
| 2.5 Поддршка за брзорастечки фирми - Газели | 9 | 1.992.600,00 |
| 2.6 Финансиска поддршка за отворање на приватни детски градинки | 0 | 0,00 |
| 2.7 Финансиска поддршка за отворање на приватни домови за стари лица | 0 | 0,00 |
| 3.1 Обука кај познат работодавач | 120 | 3.400.680,00 |
| 3.2 Обука на работното место со субвенционирано вработување | 135 | 19.035.000,00 |
| 3.3а) Обука на побарувани занимања на пазарот на трудот | 220 | 12.628.000,00 |
| 3.3б) Обука на побарувани занимања на пазарот на трудот | 75 | 4.110.000,00 |
| 3.3в) Обука за на побарувани занимања на пазарот на трудот(лица со инвалидитет) | 9 | 763.200,00 |
| 3.4 Обука за напредни ИТ вештини | 220 | 18.265.500,00 |
| 3.5 Обука за возачи за Ц, Д и Е - категорија | 30 | 900.000,00 |
| 3.6 Обука за стекнување на вештини од стари занаети | 18 | 1.872.000,00 |
| 3.7а) Практиканство1 | 1000 | 18.915.000,00 |
| 3.7б) Практиканство2 | 0 | 0,00 |
| 3.8а) Обука за основни вештини (странски јазици) | 300 | 1.800.000,00 |
| 3.8б) Обука за основни вештини (компјутери) | 300 | 1.500.000,00 |
| 3.8в) Обука од Обука за странски јазици со сертификати | 300 | 4.500.000,00 |
| 3.9 Обука за стекнување квалификации според моменталните потреби на пазарот на труд (сектор услуги и индустрија) | 9 | 841.800,00 |
| 3.10 Обука и советување за претприемништво за млади | 950 | 17.527.500,00 |
| 4. Општинско-Корисна работа | 45 | 1.701.000,00 |
| 5. Развој и имплементација на пилот програми за млади според локалните потреби | 0 | 0 |
| 7. Анкета за потреба од вештини на пазарот на трудот | 0 | 0,00 |

| | | |
|--|---------------------|--------------------------|
| | 4.195 | 213.996.585,00 |
| II. ОПФАТ НА МЛАДИ НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА СО УСЛУГИ | Број на лица | Средства (денари) |
| 6.1 Помош при барање работа | 3.000 | 1.008.000,00 |
| 6.2 Обука за вработување и барање работа | 1.400 | 8.610.000,00 |
| 6.3 Мотивациони обуки | 2.400 | 806.400 |
| 6.4 Посредување за вработување (3.000 барања за посредување) | | 0,00 |
| 6.5 Услуги за работодавачите (посета на 5.000 работодавачи) | | 0,00 |
| 6.6 Подготовка за вработување и за работа | 3.000 | 1.008.000 |
| 6.7 Обука за животни вештини и мотивација | 0 | 0 |
| 6.8 Професионална ориентација и кариерно советување | 540 | 181.440 |
| 6.9 Вклучување на ранливи категории на Пазарот на трудот | 300 | 874.800 |
| 6.10 Едукација за користење на он-лине услугите на АВРМ | 0 | 0,00 |
| | 10.640 | 12.461.640,00 |
| *Во вкупниот број на опфатени лица не се пресметуваат ставките бод број 6.3, 6.4 и 6.8, бидејќи не се однесуваат на невработени лица туку на правни субјекти | | |
| ВКУПЕН ОПФАТ НА МЛАДИ ЛИЦА И СРЕДСТВА: | 14.835 | 226.458.225,00 |

